Zdravotně sociální fakulta
Faculty of Health and Social Sciences

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
University of South Bohemia in České Budějovice

Preventivně výchovná činnost v rámci Sboru dobrovolných hasičů Kašperské Hory

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Studijní program:
OCHRANA OBYVATELSTVA

Autor: Bc. Tereza Havlová Tymichová

Vedoucí práce: Ing. Lenka Brehovská, Ph.D.

České Budějovice 2018

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci s názvem **Preventivně výchovná činnost v rámci Sboru dobrovolných hasičů Kašperské Hory** jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby bakalářské/diplomové práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé bakalářské/diplomové práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 14. května 2018 ……

Bc. Tereza Havlová Tymichová

Poděkování

Ráda bych tímto způsobem vyjádřila velké díky paní Ing. Lence Brehovské, Ph.D. za trpělivost, čas a cenné rady, které mi poskytla při zpracování diplomové práce. Díky patří také mé rodině a přátelům za pochopení a podporu při studiu a dále všem, kteří se jakýmkoli způsobem zapojili do realizace akce „Bezpečně nejen v Kašperských Horách“.

Preventivně výchovná činnost v rámci Sboru dobrovolných hasičů Kašperské Hory

Abstrakt

Znalosti obyvatelstva k zajištění vlastní bezpečnosti a v oblastech ochrany obyvatelstva a požární ochrany jsou základem bezpečné společnosti. Z tohoto důvodu je provádění preventivně výchovné činnosti jedním z úkolů subjektů působících na úseku ochrany obyvatelstva a požární ochrany.

Diplomová práce se zaměřuje na preventivně výchovnou činnost realizovanou v rámci jednotlivých sborů dobrovolných hasičů. Vzdělávání obyvatelstva a prevence jako taková nejsou vzhledem k velkým nárokům na znalosti a schopnosti členů oblastmi, kterým by se sbory dobrovolných hasičů aktivně věnovaly. Cílem práce je zatraktivnit preventivně výchovnou činnost a usnadnit její provádění, například uspořádáním zábavně naučné akce pro veřejnost. Ta může být pro veřejnost ukázkou činnosti samotného SDH, ale i dalších záchranných složek a tím přispěje k zvyšování znalostí obyvatelstva v oblastech bezpečnosti.

Naplnění cíle práce bylo dosaženo vlastní realizací zábavně naučného dne a zapracování poznatků z organizačního procesu zahrnujícího období plánování, příprav a vlastní realizace do metodické příručky, která je návodem pro členy sborů dobrovolných hasičů, jak uspořádat preventivně výchovnou akci. Tato metodická příručka je hlavním výstupem práce.

Samotné realizaci akce předcházela rešerše právních předpisů a dalších dostupných dokumentů a materiálů včetně rozboru historického vývoje vzdělávání v oblasti ochrany obyvatelstva. Tyto byly následně komparovány s vlastními poznatky a nabytými zkušenostmi při organizaci akce, jejím zhodnocením a radami od osob, které se provádění preventivně výchovné činnosti věnují.

Klíčová slova

ochrana obyvatelstva, požární ochrana, požární prevence, preventivně výchovná činnost, sbor dobrovolných hasičů

Preventive educational activities within Volunteer fire brigade in Kašperské Hory

Abstract

Knowledge of the population to ensure its own security and in areas of population protection and fire protection are the basis of a secure society. For this reason, the implementation of preventive educational activities is one of the tasks of entities active in the field of population protection and fire protection.

The diploma thesis focuses on the preventive educational activity realized within individual volunteer fire brigades. Population education and prevention themselves are not, by reason of the great demands on the knowledge and abilities of members, areas that volunteer firefighters would actively pursue. The aim of the thesis is to make preventive educational activities more attractive and to facilitate their implementation, for example by organizing a entertaining educational event for the public. That could be a demonstration of the VFB itself or demonstration of other rescue teams for the public which would contribute to increasing the knowledge of the population in the areas of safety.

The fulfillment of the goal of the thesis was accomplished by own realization of a fun learning day and incorporating knowledge from the organizational process, including the planning, preparation and implementation period into the methodological manual, which become a guide for members of voluntary fire brigades, how to organize a preventive educational event. This methodical guide is the main output of the work.

The actual realization of the event was preceded by investigation of the legal regulations and other available documents and materials, including an analysis of the historical development of education in the field of population protection. These were then compared with my own knowledge and acquired experience within the event organization, evaluation and advices from those who are engaged in preventive educational activities.

Keywords

population protection, fire protection, fire prevention, preventive education activities, volunteer fire brigade

Obsah

Úvod 9

1 Teoretická část 10

1.1 Pojem preventivně výchovná činnost 10

1.2 Právní a další předpisy upravující preventivně výchovnou činnost 10

1.2.1 Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů 10

1.2.2 Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů 11

1.2.3 Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů 11

1.2.4 Vyhláška č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva 11

1.2.5 Bezpečnostní strategie České republiky 12

1.2.6 Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030 12

1.2.7 Pokyn generálního ředitele Hasičského záchranného sboru České republiky k realizaci preventivně výchovné činnosti 13

1.2.8 Stanovy Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska 14

1.3 Obsahové zaměření preventivně výchovné činnosti 14

1.4 Historie vzdělávání obyvatelstva v oblasti ochrany obyvatelstva 15

1.4.1 Po roce 1918 15

1.4.2 Po roce 1945 16

1.4.3 Po roce 1989 17

1.5 Hasičský záchranný sbor České republiky 18

1.5.1 Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky 19

1.5.2 Hasičský záchranný sbor kraje 20

1.5.3 Preventivně výchovná činnost v rámci Hasičského záchranného sboru České republiky 20

1.6 Sdružení hasičů Čech Moravy a Slezska 24

1.6.1 Vnitřní organizace Sdružení hasičů Čech Moravy a Slezska 24
1.6.2 Preventivně výchovná činnost v rámci Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska 25
1.6.3 Sbor dobrovolných hasičů 27
1.7 Preventivně výchovná činnost v zahraničí 29
1.7.1 NFPA 29
1.7.2 Sparky the Fire Dog 30
1.7.3 Smokey Bear 30
2 Cíl práce a výzkumná otázka 32
2.1 Cíl práce 32
2.2 Výzkumná otázka 32
3 Metodika 33
3.1 Proces organizace zábavně naučného dne 33
3.1.1 Plánování 33
3.1.2 Přípravy 34
3.1.3 Realizace 35
3.2 Zhodnocení průběhu akce 35
4 Výsledky 36
4.1 Výsledek 1 – podklady pro vedoucí stanovišť 36
4.1.1 Stanoviště č. 1 – zakouřený stan 36
4.1.2 Stanoviště č. 2 – požární ochrana 37
4.1.3 Stanoviště č. 3 – signály sirén 41
4.1.4 Stanoviště č. 4 – ukrytí obyvatelstva 42
4.1.5 Stanoviště č. 5 – prostředky individuální ochrany, improvizovaná ochrana 44
4.1.6 Stanoviště č. 6 – evakuace 45
4.1.7 Stanoviště č. 7 – stan nouzového přežití 47

4.1.8 Stanoviště č. 8 – protiplynový kontejner 48
4.1.9 Stanoviště č. 9 – krizové řízení 48
4.1.10 Stanoviště č. 10 – první pomoc – Český červený kříž 51
4.2 Výsledek 2 – vytvoření metodické příručky 51
4.3 Výsledek 3 – vytvoření harmonogramu zábavně-naučného dne 52
4.4 Výsledek 4 – vlastní realizace zábavně-naučného dne 52
4.4.1 Zhodnocení akce z pohledu oslovených osob 53
5 Diskuze 57
5.1 Zhodnocení průběhu příprav 57
5.2 Zhodnocení průběhu akce 58
5.2.1 Stanoviště 1 – zakouřený stan 58
5.2.2 Stanoviště 2 – požární ochrana 59
5.2.3 Stanoviště 3 – varovné signály 60
5.2.4 Stanoviště 4 – ukrytí obyvatelstva 60
5.2.5 Stanoviště 5 – PIO, improvizovaná ochrana 61
5.2.6 Stanoviště 6 – evakuace 62
5.2.7 Stanoviště 7 – stan nouzového přežití 62
5.2.8 Stanoviště 8 – protiplynový kontejner 63
5.2.9 Stanoviště 9 – krizové řízení 63
5.2.10 Stanoviště 10 – první pomoc 64
5.3 Celkové zhodnocení 65
6 Závěr 67
7 Seznam literatury 69
8 Seznam tabulek a obrázků 77
9 Seznam zkratek 78
10 Přílohy 80

Úvod

Znalosti základních zásad a principů sebeochrany při vzniku mimořádných událostí mohou přispět k záchraně životů a ochraně zdraví osob postižených touto událostí. Vzdělávání obyvatelstva v otázkách osobní bezpečnosti, ochrany obyvatelstva a požární ochrany je z tohoto důvodu hlavním posláním mnoha subjektů působících v těchto oblastech.

Realizací preventivně výchovné činnosti (dále jen PVČ) se věnuje především Hasičský záchranný sbor České republiky (dále jen HZS ČR). Nemalou měrou se preventivně výchovné činnosti věnuje také Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska (dále jen SH ČMS) a jednotlivé sbory dobrovolných hasičů (dále jen SDH) a další spolky a organizace, jimž tato povinnost plyne z právních předpisů.

Koordinace a organizace PVČ na úrovni SDH není snadným úkolem. Jednotlivé SDH jsou často limitovány svými možnostmi a schopnostmi. Tato diplomová práce se zabývá realizací PVČ v podobě zorganizování a uskutečnění zábavně naučné akce pro veřejnost a s tím spojenými činnostmi.

Práce je rozdělena do dvou částí. V teoretické části práce je řešena právní úprava PVČ a její historický vývoj od roku 1918 do současnosti. Tato část se dále zabývá způsoby realizace PVČ v rámci HZS ČR na úrovni republikové i regionální, SH ČMS a jednotlivých SDH. Praktická část pak popisuje organizační proces a jednotlivé kroky, které bylo třeba uskutečnit k naplnění cílů práce, kterými jsou teoretická a materiální příprava a samotná organizace zábavně naučného dne.

Hlavním výstupem práce je vytvoření metodické příručky, která obsahuje návod pro členy SDH k uspořádání preventivně výchovné akce. Vytvoření této metodiky bylo jedním z hlavních důvodů zpracování tématu diplomové práce.

1 Teoretická část

Informovanost všech skupin obyvatelstva o možných hrozbách, které představují mimořádné události (dále jen MU) patří k základním úkolům ochrany obyvatelstva jako takové. Prevence a preventivně výchovná činnost je její samozřejmou součástí.

1.1 Pojem preventivně výchovná činnost

PVČ se rozumí souhrn organizačních, technických a provozních opatření a činností zaměřených na výchovu obyvatelstva všech věkových skupin. Cílem PVČ je především zamezení vzniku MU či zmírnění jejích nežádoucích následků na zdraví, životy, majetek a životní prostředí díky odpovídajícímu chování obyvatelstva. (Pokyn generálního ředitele HZS ČR, 2015)

1.2 Právní a další předpisy upravující preventivně výchovnou činnost

Povinnost provádět PVČ je zákonem stanovená povinnost jednotlivým orgánům státní správy a samosprávy a dalším osobám.

1.2.1 Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů

§ 24 odst. 1 písmeno l) zákona o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o požární ochraně) určuje úkol ministerstvu vnitra stanovit zaměření PVČ, propagační a ediční činnosti na úseku požární ochrany a podílet se na jejím zabezpečování. Tyto úkoly plní generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky (dále jen GŘ HZS ČR). (Česko, 1985)

Dále je zde stanoven úkol hasičským záchranným sborům (dále jen HZS) krajů, a to v § 26 odst. 2 písmeno o), zabezpečovat PVČ, propagační a ediční činnost, a to podle zaměření stanoveného ministerstvem vnitra (dále jen MV). (Česko, 1985)

Nezbytnou částí vykonávání PVČ jsou obce. Těm je § 29 odst. 1 písmeno n) stanovena povinnost organizovat PVČ ve své působnosti. (Česko, 1985)

V neposlední řadě je zákonem o požární ochraně v § 75 odst. 1 písm. d) a c) dán úkol občanským sdružením, veřejně prospěšným organizacím a jiným orgánům působícím na úseku PO podílet se na PVČ mezi občany a mládeží a na ediční a publikační činnosti. (Česko, 1985)

1.2.2 Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon o integrovaném záchranném systému (dále jen IZS) zabezpečuje PVČ, a to na úrovni kraje, obce rozšířenou působností (dále jen ORP) a obce.

Kraj

§ 10 obsahuje povinnosti orgánů kraje pro zajištění přípravy na MU, provádění záchranných a likvidačních prací (dále jen ZaLP) a ochrany obyvatelstva. Tyto povinnosti plní HZS kraje, který mimo jiné také organizuje instruktáže a školení v oblasti ochrany obyvatelstva a k tomuto zřizuje vzdělávací zařízení. (Česko, 2000a)

Obec s rozšířenou působností

Také obecní úřad ORP má zákonem stanovené povinnosti v oblasti zabezpečení ochrany obyvatelstva, a to především připravenost svého správního obvodu na MU, provádění ZaLP a ochranu obyvatelstva. Tyto úkoly plní HZS kraje, který seznamuje právnické a fyzické osoby ve správním obvodu ORP s charakterem možného ohrožení obyvatel a s připravenými ZaLP. (Česko, 2000a)

Obec

Každá obec má zákonem stanoveny povinnosti k zajištění připravenosti obce na MU, podílí se na provádění ZaLP a na ochraně obyvatelstva. Z tohoto důvodu je obecní úřad obce povinen seznamovat právnické a fyzické osoby s charakterem možného ohrožení, s připravenými ZaLP a ochranou obyvatelstva. K tomuto účelu organizuje školení. (Česko, 2000a)

1.2.3 Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů

I pro případ vzniku krizových situací je zajištěno vzdělávání obyvatelstva. V § 15, odst. 4, písmeno a) je dán úkol HZS kraje seznamovat obce, právnické a fyzické osoby s charakterem možného ohrožení, s připravovanými krizovými opatřeními a se způsobem jejich provedení. (Česko, 2000b)

1.2.4 Vyhláška č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva

Způsob a obsah informování obyvatelstva o charakteru možného ohrožení je stanoven vyhláškou č. 380/2002 Sb, k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva.

Způsoby informování

- hromadné informační prostředky
- letáky a informační brožury
- ukázky činnosti složek IZS
- besedy s obyvatelstvem

Obsah informování

- zdroje rizik vzniku MU a s tím související preventivní opatření
- činnost a příprava IZS na řešení vzniklých MU
- opatření ochrany obyvatelstva (varování, evakuace, ukrytí, individuální ochrana, nouzové přežití)
- sebeochrana a poskytování vzájemné pomoci
- organizace humanitární pomoci

1.2.5 Bezpečnostní strategie České republiky

Bezpečnostní strategie ČR přijatá vládou v roce 2015 je základním dokumentem upravující bezpečnostní politiku ČR. Hlavním cílem Bezpečnostní strategie 2015 je zajistit bezpečnost ČR s přihlédnutím k základním hodnotám, zájmům, přístupům, ambicím a nástrojům ČR. Definuje bezpečnost ČR založenou na principu bezpečnosti jednotlivce. K zajištění celkové odolnosti je ovšem nezbytná spolupráce občanů ČR, právnických a fyzických osob i orgánů veřejné správy. Jedním z cílů Bezpečnostní strategie je podpora systémového vzdělávání občanů v bezpečnostní politice vedoucí ke zvýšení úrovně sebeochrany a minimalizaci následků MU. K tomuto účelu je rozvíjena meziresortní spolupráce, spolupráce složek IZS a občanských sdružení. (Bezpečnostní strategie České republiky 2015, 2015)

1.2.6 Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030

Stěžejním dokumentem zastřešující PVČ je Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030 (dále jen Koncepce ochrany obyvatelstva) schválená usnesením vlády 23. 10. 2013. Tento dokument formuluje základní principy ochrany obyvatelstva a definuje významné oblasti a nástroje, prostřednictvím kterých je realizována. Dále poukazuje na slabá místa, k jejichž odstranění navrhuje řadu úkolů a opatření. (Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030, 2014)

Jednou z hlavních priorit Koncepce ochrany obyvatelstva je širší zapojení občanů do systému ochrany obyvatelstva zvyšováním schopností sebeochrany za využití informací a znalostí získaných v rámci plošného a cíleného systému výchovy a přípravy. (Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030, 2014)

Informovanost a znalosti jednotlivých občanů jsou z hlediska bezpečnostního systému základním prvkem. Vzhledem k analýze současného stavu byly shledány nedostatky v systematizaci výchovy a vzdělávání a především nereflektování reálných hrozeb a celosvětově stále přibývajících mimořádných a krizových situací. V koncepci ochrany obyvatelstva byl proto stanoven hlavní cíl pro zvýšení schopnosti sebeochrany a aktivního zapojení do řešení MU a krizových situací, a to vytvořením funkčního systému vzdělávání obyvatelstva zahrnujícího následující úrovně:

- odborníci zabývající se ochranou obyvatelstva a krizovým řízením
- učitelé vyučující danou problematiku v mateřských, základních a středních školách
- lektoři realizující PVČ
- obyvatelstvo (Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030, 2014)

Na základě stanoveného cíle optimalizovat a systematizovat výuku a vzdělávání v oblasti ochrany obyvatelstva byla vládou 10. 7. 2017 schválena Koncepce vzdělávání v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení, v které jsou stanovena pravidla vzdělávání s ohledem na současný stav. V této koncepci jsou stanoveny čtyři úkoly s ohledem na jednotlivé cílové skupiny včetně modernizace výuky. (Tilcerová a Fanc, 2017)

1.2.7 Pokyn generálního ředitele Hasičského záchranného sboru České republiky k realizaci preventivně výchovné činnosti

HZS realizuje PVČ na základě Pokynu generálního ředitele HZS ČR k realizaci PVČ ze 4. února 2015 (dále jen „Pokyn“). Pokyn zabezpečuje jednotný a koordinovaný postup při provádění PVČ příslušníky HZS ČR. Úkoly na úseku PVČ jsou plněny na základě plánu PVČ na daný kalendářní rok v souladu s konkrétním obsahovým zaměřením. Zaměření a plán PVČ zpracovává v působnosti GŘ – HZS ČR celostátní koordinátor PVČ jmenovaný náměstkem generálního ředitele HZS ČR ve spolupráci s dalšími s ostatními

organizačními složkami HZS ČR, ústředními správními úřady a dalšími dotčenými institucemi a neziskovými organizacemi. (Pokyn generálního ředitele HZS ČR, 2015)

Pokyn dále vymezuje úkoly celostátního koordinátora PVČ, koordinátora PVČ kraje a pracovních skupin na státní a krajské úrovni. Celostátní koordinátor PVČ zejména řídí činnost pracovní skupiny PVČ generálního ředitelství a metodicky řídí činnost koordinátorů PVČ na krajské úrovni. Koordinátoři PVČ HZS kraje plní své úkoly v působnosti kraje. Hlavní činností pracovních skupiny PVČ je především plánování, realizace a vyhodnocování PVČ. (Pokyn generálního ředitele HZS ČR, 2015)

Nezbytnou částí Pokynu je finanční zabezpečení PVČ u HZS kraje, který vyčleňuje ve svém rozpočtu na daný rok prostředky k zabezpečení PVČ, a to ve stanovené minimální výši. (Pokyn generálního ředitele HZS ČR, 2015)

1.2.8 Stanovy Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska

Základním dokumentem Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska jsou Stanovy SH ČMS (dále jen Stanovy), které upravují postavení, úkoly a organizační systém SH ČMS.

Mezi základní cíle a hlavní podstatu činnosti Sdružení dle Stanov patří vzdělávání dětí, mládeže a veškeré veřejnosti v oblasti požární ochrany a ochrany obyvatelstva, a to především organizováním vzdělávacích, kulturních, sportovních a jiných akcí pro obyvatelstvo a ediční a publikační činností. (Stanovy Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, 2005)

1.3 Obsahové zaměření preventivně výchovné činnosti

Zaměření PVČ je stanoveno MV-GŘ HZS ČR. V závislosti na potřebách společnosti, a mění se s ohledem na aktuální situaci hrozby vzniku MU a na potřeby stále se měnící společnosti. Obsahem PVČ jsou zejména tyto tematické oblasti:

- zdroje a místa vzniku MU
- chování obyvatelstva při různých typech MU
- připravovaná opatření k provádění ZaLP a ochraně obyvatelstva
- varování obyvatelstva a jeho chování po vyhlášení varovného signálu
- čísla tísňového volání
- poskytování první pomoci
- požární ochrana

- evakuace
- improvizované ukrytí
- improvizovaná ochrana
- dekontaminace

  a další. (Martínek a Linhart, 2006)

1.4 Historie vzdělávání obyvatelstva v oblasti ochrany obyvatelstva

V každé etapě lidské společnosti docházelo k neshodám a konfliktům. Proto průřezem dějinami zaznamenáváme různé směry výchovy a vzdělávání obyvatel k zajištění bezpečnosti jich samotných i celého společenství.

1.4.1 Po roce 1918

Po první světové válce v nově vznikající Československé republice vznikala myšlenka zavedení branné výchovy. Do té doby se na branné výchově a vzdělávání obyvatelstva, především mládeže, částečně podílely především dobrovolnické oddíly složené z členů tělovýchovných organizací Sokol, Dělnická tělocvičná jednota, Orel a další. Branná výchova nebyla zavedena jako samostatný vyučovací předmět. Některé její prvky se ale objevovaly v tělesné výchově (např. pořadová cvičení) a jako součást jiných předmětů. Její výuka nebyla nijak koordinovaná a byla zaměřena především na tělovýchovu. (Matička, 1982)

Výsledkem snah o zavedení povinné branné výchovy byl zákon č. 193/1920 Sb., branný zákon republiky Československé, v němž krom jiného byla zmínka o „*tělesné výchově mládeže před brannou povinností*“. (Československo, 1920)

Od roku 1930 byla branná výchova prováděna dobrovolně, ve školách a příslušných organizacích, pod vedením vojáků v záloze a podle pokynů vypracovaných Svazem československého důstojnictva a následně se v roce 1933 v řadě měst konaly první „dny brannosti“. (Šrámek, 2008) Ve 30. letech 20. století se začaly objevovat první metodiky branné výchovy ve školách a v závislosti na tom byly upravovány učební osnovy. (Friml a Hanousek, 1986)

Stále více se projevovaly snahy o zavedení povinné branné výchovy. Ta byla následně ukotvena v zákoně č. 184/1937 Sb., o branné výchově a byla povinná pro všechny od zahájení školní docházky až do 30 let, výcvik v protiletecké obraně trval až do 50 let věku. Branná výchova byla zařazena do učebních osnov a pro ostatní obyvatelstvo ji

zajišťovaly spolky (např. Československý červený kříž, Sbory dobrovolných hasičů atd.), ústavy a střediska branné výchovy, která se plánovala zřídit v každé obci. Branná výchova v předválečných letech byla zaměřena především na protileteckou ochranu. (Československo, 1937)

Těsně před druhou světovou válkou byla ovšem výuka branné výchovy zrušena, a to již 27. března 1939. Během války byla branná výchova naprosto potlačena protektorátními úřady. (Konířová, 2006)

1.4.2 Po roce 1945

Utlumení cílené branné výchovy trvalo až do období po roce 1948. Naprostým zlomem se stal rok 1951, kdy byl vydán nový zákon č. 92/1951 Sb., o branné výchově. Ten zaváděl povinnost branné výchovy v samostatném předmětu, jehož náplní bylo orientovat mládež na důležitost obrany vlasti a zahrnoval především prvky civilní obrany. (Komínek, 1987)

Jednotný systém branné výchovy obyvatelstva byl zaveden spolu s vydáním zákona č. 73/1973 Sb., o branné výchově, kterým bylo stanoveno, že zajištění obrany státu je úkolem „*celé společnosti, ozbrojených sil, státních, hospodářských a společenských orgánů a organizací, všeho lidu.“* Cílovými skupinami branné výchovy byla školní mládež, branci, zálohy a obyvatelstvo. (Československo, 1973) Branná výchova v sobě odrážela komunistickou výchovu a byla součástí všech výchovných institucí, organizací atd. Ve své podstatě tvořila komplexní celek tvořený několika složkami:

- výchova k vědeckému světovému názoru
- vědeckoateistická výchova
- výchova k socialistickému vlastenectví a proletářskému internacionalismu
- mravní výchova
- estetická výchova
- pracovní výchova
- tělesná výchova (Komínek, 1987)

Na školách branná výchova byla vyučována jak teoreticky s využitím jednotných učebnic, tak prakticky pořádáním branných cvičení, výcvikem v terénu atd. Jednalo se především o tato témata:

- branně politická tématika
- obrana proti škodlivým látkám
- zdravotnický výcvik
- základy topografie (Mejsnar, 1975)

Cílem takto systematizované branné výchovy bylo především zvyšování znalostí obyvatel o použití prostředků individuální a kolektivní ochrany, o ochraně před zbraněmi hromadného ničení (především chemické a jaderné útoky) a způsobu poskytování první pomoci. (Mrázek, 2015)

1.4.3 Po roce 1989

Branná výchova jako taková byla zrušena v roce 1991. Tím došlo k naprosté absenci vzdělávání celé společnosti v oblastech bezpečnosti a ochrany obyvatelstva. Větší pozornosti se výchova a vzdělávání v oblasti ochrany obyvatelstva dočkaly s ohledem na následky ničivých povodní v letech 1997 a 2002. V souvislosti s těmito událostmi si odborná veřejnost stále více uvědomovala následky nevědomosti obyvatelstva o zajištění vlastní bezpečnosti a ochrany. Cílovou skupinou se tedy stali žáci základních a studenti středních škol. Z tohoto důvodu byl v roce 1995 Hlavním úřadem civilní ochrany a Výzkumným pedagogickým ústavem v Praze vytvořen pilotní projekt zkoumající možnost začlenění problematiky ochrany obyvatelstva do učebních osnov. Na základě tohoto projektu následně Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen MŠMT) vydalo v roce 1999 pokyn k začlenění problematiky ochrany člověka do výuky na všech základních a středních školách. V návaznosti na rozsáhlé povodně v roce 2002 došlo k vydání nového Pokynu MŠMT k začlenění tématiky ochrany člověka za mimořádných událostí do vzdělávacích programů. Vzhledem k nedostatku dostatečně vzdělaných pedagogů vydalo MV-GŘ HZS ČR metodickou příručku „Ochrana člověka za mimořádných událostí“, která byla cestou HZS krajů distribuována. (Tilcerová, 2013)

Stěžejním tématem výuky je ochrana člověka před následky živelních pohrom, úniky nebezpečných látek a použitím nebo anonymní hrozbou použití výbušniny nebo nebezpečné látky a s tím související znalosti, zejména:

- varovné signály
- telefonní linky tísňového volání

- evakuace obyvatelstva
- činnost IZS
- poskytování první pomoci (Pokyn MŠMT, 2003)

Od zavedení výuky této problematiky se na ní HZS ČR velkou měrou podílí.

V posledních letech vzrůstají snahy z řad odborníků o ucelení výuky problematiky ochrany obyvatelstva. Z tohoto důvodu byl v dubnu roku 2018 představen u příležitosti Dne požární ochrany projekt „Hasiči do škol“. Na vzniku projektu se podíleli koordinátoři PVČ HZS Ústeckého a Zlínského kraje ve spolupráci s Policií ČR a Zdravotnickou záchrannou službou Ústeckého kraje. Projekt vznikl pod záštitou MŠMT a byl zkušebně spuštěn v Základní škole Elišky Krásnohorské v Ústí nad Labem. Cílem projektu je systematicky vzdělávat žáky druhého stupně základních škol v oblasti požární ochrany a ochrany obyvatelstva, a to vyčleněním 5 hodin výuky dané problematiky v každém ročníku, celkem tedy 20 výukových hodin. Projekt je dostupný zdarma pro všechny školy v ČR. (Marvan, 2018)

1.5 Hasičský záchranný sbor České republiky

Hasičský záchranný sbor je dle zákona č. 320/2015 Sb. o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů (zákon o hasičském záchranném sboru) „*jednotný bezpečnostní sbor, jehož základním úkolem je chránit životy a zdraví obyvatel, životní prostředí, zvířata a majetek před požáry a jinými mimořádnými událostmi a krizovými situacemi.“*

Dle tohoto zákona se HZS České republiky podílí na zajišťování bezpečnosti České republiky, a to svým podílem na plnění úkolů požární ochrany, ochrany obyvatelstva, civilního nouzového plánování, IZS, krizového řízení a dalších. (Česko, 2015) Součástí plnění těchto úkolů je i zapojení HZS do PVČ.

HZS České republiky má jasně stanovenou organizační strukturu, jak zobrazuje obrázek 1.

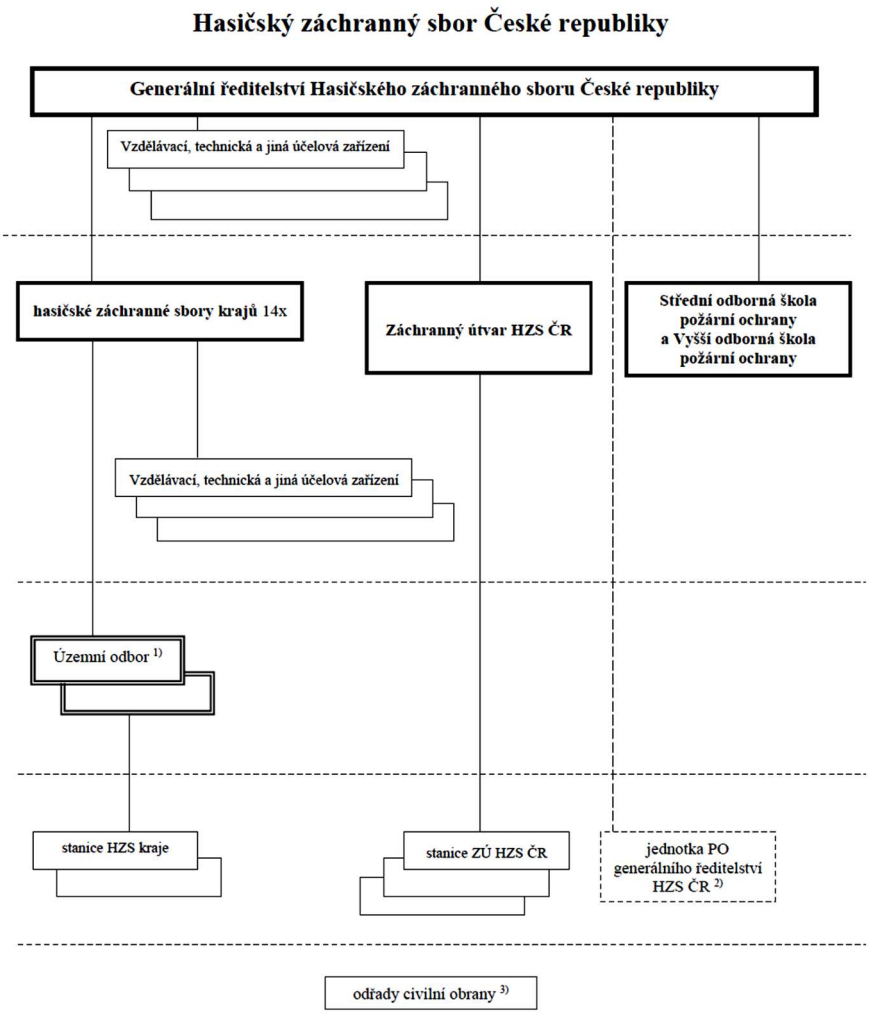

Obrázek 1 Struktura HZS České republiky, zdroj: (Organizační struktura HZS ČR, 2017)

1.5.1 Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky

Na úrovni GŘ HZS ČR je z hlediska PVČ třeba zmínit oddělení instruktáží a školení, které je součástí odboru ochrany obyvatelstva a krizového řízení, sekce pro prevenci a civilní nouzovou připravenost. Krom jiného koordinuje plnění úkolů v oblasti preventivně výchovné, propagační a ediční činnosti, zpracovává zásady přípravy obyvatelstva k sebeochraně a vzájemné pomoci, navrhuje obsah a zaměření této přípravy včetně přípravy žáků a studentů základních a středních škol a koordinuje vydávání metodických pomůcek a dalších materiálů k informování obcí, právnických a fyzických osob o charakteru možného ohrožení, připravovaných opatřeních a způsobu jejich provedení. Významnou měrou se na plnění úkolů PVČ podílí také odbor prevence, který připravuje metodické podklady pro její provádění. (Pokyn generálního ředitele HZS ČR, 2017)

1.5.2 Hasičský záchranný sbor kraje

V čele HZS kraje je ředitel HZS kraje jmenovaný ministrem vnitra na návrh generálního ředitele HZS ČR po projednání s hejtmanem kraje.

HZS kraje má následující strukturu:

- krajské ředitelství HZS kraje
- územní odbory HZS kraje
- stanice, na nichž jsou dislokovány jednoty HZS kraje
- vzdělávací, technická a účelová zařízení HZS kraje (Šenovský et al., 2007)

HZS krajů jsou samostatnými složkami státu. Vykonávají kromě jiného státní správu v oblasti IZS, požární ochrany, ochrany obyvatelstva a krizového řízní ve svém správním obvodě. (Skalská et al., 2010)

1.5.3 Preventivně výchovná činnost v rámci Hasičského záchranného sboru České republiky

Jak již bylo výše ukázáno, HZS je hlavním koordinátorem PVČ. Za tímto účelem vydává GŘ-HZS ČR Koncepci ochrany obyvatelstva a Koncepci požární prevence. Tyto dokumenty stanovují zaměření PVČ a kladou důraz na maximální využívání dostupných forem a metod informování obyvatelstva všech věkových skupin o možných MU a správných postupech v případě ohrožení. Věnuje se především podpoře výuky problematiky ochrany obyvatelstva ve školách (spolupráce s MŠMT), tvorbou vzdělávacích materiálů a další (např. využívání tisku, pořádání seminářů a besed, exkurze atd.), a to jak na centrální, tak regionální úrovni. (Hasičský záchranný sbor České republiky, 2013) Statistický přehled realizované PVČ v rámci HZS ČR v letech 2016 a 2017 je zpracován v tabulce 1.

Tabulka 1 PVČ realizovaná HZS ČR

	2016		2017	
	počet aktivit	**počet osob**	**počet aktivit**	**počet osob**
pro předškolní zařízení (mimo projektu Hasík CZ a pohybově-vědomostních soutěží)	363	15 628	424	23 956
pro základní a střední školy (mimo projektu Hasík CZ a pohybově-vědomostních soutěží)	746	54 863	855	60 011
pro vysoké školy	48	1 997	81	2 010
pro aktivní populaci (mimo přípravu učitelů)	224	35 496	245	51 631
pro seniory	114	3 597	115	4 832
pro osoby invalidní a se zdravotním postižením	53	1 686	42	1 416
příprava učitelů	38	1 442	58	1 947
pohybově-vědomostní soutěže	100	16 591	128	26 018
exkurze na stanicích	3 132	111 513	3 273	104 862
projekt Hasík	2 028	65 914	2 300	67 199

zdroj: (Statistická ročenka 2017, 2018)

Projekty Hasičského záchranného sboru Plzeňského kraje

Jednotlivé HZS krajů realizují PVČ dle svých možností. Vždy se snaží využít všech dostupných prostředků pro co nejefektivnější vzdělávání obyvatelstva všech věkových skupin. HZS Plzeňského kraje pro tyto účely pravidelně pořádá besedy, prezentace, soutěže, věnuje se publikační činnosti. K informování obyvatelstva využívá sdělovací prostředky, pořádá exkurze na požárních stanicích a krajském operačním a informačním středisku a pravidelně pořádá dětské dny. Pro školy pravidelně pořádá soutěž Mladý záchranář, kde soutěžící děti plní úkoly z oblasti ochrany obyvatelstva, krizového řízení, první pomoci apod. (HZS Plzeňského kraje, 2018)

Od roku 2010 je HZS Plzeňského kraje partnerem Asociace Záchranný kruh. Pro účely preventivně výchovné činnosti může na základě tohoto partnerství využívat materiály a projekty Záchranného kruhu a zároveň spolupracuje a podílí se na tvorbě nových materiálů a projektů. (HZS Plzeňského kraje, 2018)

Od roku 2013 se HZS Plzeňského kraje zapojil v rámci PVČ k projektu Hasík CZ.

Neopomenutelné jsou i krátkodobé projekty, které HZS Plzeňského kraje organizuje. Z těch, které se uskutečnily v roce 2017, to byly například:

- **Usínej bezpečně**, projekt, který má za cíl upozorňovat lidi bez domova na možná rizika vzniku požáru. Projekt se konal ve spolupráci s Městskou policií Plzeň a Městskou charitou Plzeň. (Basáková a Jakoubková, 2017)
- **Den požární bezpečnosti**, který se uskutečnil poprvé ve spolupráci s Fakultní nemocnicí Plzeň. Konkrétně se jednalo o návštěvu pacientů dětského oddělení, které příslušníci HZS Plzeňského kraje zábavnou formou seznámili se základy problematiky ochrany obyvatelstva, požární ochrany atd. (Basáková, 2018)

Program Hasík CZ

Preventivně výchovný program Hasík – Výchova dětí v oblasti požární ochrany má za cíl neformálními metodami seznamovat děti na základních a v dnešní době i středních školách s problematikou požární ochrany a od roku 2006 i ochrany obyvatelstva. Program je zaměřen na výcvik a vzdělávání instruktorů PVČ z řad příslušníků HZS ČR a členů SDH a je akreditován MŠMT. (Krömer, 2013)

Obrázek 2 Pokrytí ČR programem Hasík CZ, zdroj: (Portál Hasík CZ, © 2018)

Program vznikl v roce 1996 na stanici HZS Moravskoslezského kraje v Bruntále. V prvních letech, tzn. do roku 2000, probíhalo jeho zkoušení na vybraných školách a tvorba metodiky práce s dětmi. Od roku 2000 je jeho oficiálním realizátorem Citadela Bruntál. Program je realizován v 8 krajích ČR, jak je zobrazeno na obrázku 2, a již jím prošlo přes 1.200 vyškolených instruktorů. Programem jsou vydávány metodické příručky a další materiály, které instruktorům slouží jako pomůcky při práci s dětmi. (Portál Hasík CZ, © 2018)

Asociace Záchranný kruh

Asociace Záchranný kruh (dále jen Asociace) je nezisková organizace sdružující záchranáře a další subjekty a instituce. Od roku 2005 se věnuje vývoji a vytváření komplexního systému informování, vzdělávání a prevence v oblasti běžných rizik a MU. Cílovými skupinami jsou především děti a mládež, pedagogové, senioři a další. (Záchranný kruh, © 2018)

V rámci projektu jsou vytvářeny vzdělávací materiály pro školy, materiály pro PVČ všech záchranných složek a organizovány nejrůznější preventivně vzdělávací akce pro veřejnost. Systém se dále podílí na přípravě celostátní koncepce v oblasti běžných rizik a MU a vytváří a spravuje bezpečnostní systém pro obce. (Krajsová et al., 2016)

Mezi realizované projekty patří:

- Ty to zvládneš – celostátní vzdělávací kampaň
- Deskové hry – projekt pro mateřské školy
- Mobilní aplikace – animované aplikace pro mobilní telefony OS Android a iOS
    - Animovaná první pomoc
    - Dopravní výchova pro děti
    - Malý záchranář
    - Tísňomat
- Interaktivní kurzy
- Informační systém pro obce
- Den záchranářů
- Internetový bezpečnostní portál „Záchranný kruh“
- Konference Zdraví a bezpečí
- Centrum zdraví a bezpečí – Svět záchranářů v Karlových Varech
- Multifunkční záchranářské centrum Medard
- Pan Kroužek – plyšový maskot (Záchranný kruh, © 2018)

Obrázek 3 Pan kroužek - maskot projektu, zdroj: (Záchranný kruh, © 2018)

1.6 Sdružení hasičů Čech Moravy a Slezska

SH ČMS je občanským sdružením dle zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník ve znění pozdějších předpisů, působící na úseku požární ochrany ve smyslu zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně ve znění pozdějších předpisů. (Stanovy Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, 2005)

Jako samostatně působící sdružení vzniklo registrací dne 9. dubna 1991 a dnem 1. ledna 2014 se stalo spolkem. Cíle a úkoly SH ČMS jsou ukotveny ve Stanovách SH ČMS. (Stanovy Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, 2005)

1.6.1 Vnitřní organizace Sdružení hasičů Čech Moravy a Slezska

SH ČMS je právnickou osobou, jejímž statutárním orgánem je výkonný výbor SH ČMS, v jehož čele stojí starosta SH ČMS. (Stanovy Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, 2005)

Vnitřní organizace SH ČMS je jak vertikální, tak horizontální. Vertikální orgány SH ČM jsou tvořeny zpravidla v pěti stupních: ústřední, krajské, okresní nebo městské, okrskové a místní. Horizontální pak jako rozhodovací, výkonné, poradní a kontrolní. (Stanovy Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, 2005)

Vztahy jednotlivých orgánů vycházejí z principu samostatnosti v rozhodování nižších a výkonných orgánů v záležitostech dotýkajících se jen jich, principu zasahovat, koordinovat a metodicky řídit nižší orgány ve věcech společného zájmu a principu podřízenosti nižších orgánů ve věcech řídících a organizačních a podřízenosti výkonných orgánů orgánům rozhodovacím. (Stanovy Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, 2005)

Zřizované organizační jednotky neboli pobočné spolky jsou samostatnými právnickými osobami s neomezenou právní a majetkovou odpovědností. Tyto vznikají registrací u SH ČMS a zápisem do spolkového rejstříku příslušného soudu. Jsou jimi:

- krajská sdružení hasičů (dále jen KSH)
- okresní (městská) sdružení hasičů (dále jen OSH)
- okrsky
- sbory dobrovolných hasičů
- ústřední hasičské školy a Centrum hasičského hnutí

- stravovací a ubytovací zařízení (Stanovy Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, 2005)

1.6.2 Preventivně výchovná činnost v rámci Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska

V posledních letech je v rámci SH ČMS řešeno vzdělávání jeho členů v oblasti ochrany obyvatelstva a pro provádění PVČ. Hlavním zlomem byl rok 2013, kdy se touto problematikou zabývali účastníci několika konferencí, například konference Ochrana obyvatelstva 2013 v Ostravě. V tomto roce proto také vznikl Metodický pokyn starosty SH ČMS k provádění přípravy k získání odbornosti v oblasti ochrany obyvatelstva a podmínek k získání odznaků odbornost SH ČMS Jako své stálé poradní pracovní orgány zřizuje SH ČMS Ústřední odborné rady, které mají funkci pomocného, konzultačního, koordinačního a instrukčně metodického orgánu. Na úseku PVČ jsou to především Ústřední odborná rada prevence (dále jen ÚORP) a Ústřední odborná rada ochrany obyvatelstva (dále jen ÚOROO). (Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, © 2018)

ÚORP zpracovává jednotnou metodiku a zásady odborného vzdělávání členů SH ČMS, naučné, vzdělávací a informační materiály pro veřejnost, metodický pokyn pro soutěž „Požární ochrana očima dětí“ včetně jejího republikového vyhodnocení. Dále metodicky připravuje odborné vzdělávání členů, zpracovává zásady pro získání odbornosti preventista požární ochrany (I. – III. stupně) a vydává metodické pokyny pro práci krajských a okresních odborných rad. (Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, © 2018)

Obdobnou činnost vyvíjí i ÚOROO na úseku ochrany obyvatelstva. Kromě jiného ve spolupráci s MV-GŘ HZS ČR zpracovává zásady a obsah odborné přípravy techniků ochrany obyvatelstva, zásady pro získání odbornosti specialista ochrany obyvatelstva a instruktor preventivně výchovné činnosti, metodicky připravuje odborné vzdělávání členů SH ČMS v oblasti OO a podílí se na něm. Za účelem vzdělávání členů SH ČMS v oblasti ochrany obyvatelstva a pro provádění PVČ vydala ÚOROO roce 2014 Metodický manuál pro přípravu preventistů ochrany obyvatelstva. (Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, © 2018)

Realizaci PVČ v rámci SH ČMS je neustále věnována velká pozornost. Proto je tato problematika jedním z hlavních témat, kterými se zabývají ústřední odborné rady. Na jednání Ústřední odborné rady vnitroorganizační dne 7. února 2018 byla jako jedním

z hlavních bodů zmíněna nutnost aktualizace Stanov SH ČMS v souvislosti se začleněním PVČ do poslání SH ČMS. V reakci na toto jednání byla na jednání ÚOROO z 20. února 2018 řešena problematika vydávání didaktických pomůcek a materiálů pro instruktory PVČ a zmíněna těsná vazba mezi referentem prevence a instruktorem PVČ. (Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, © 2018)

Odbornosti v oblasti ochrany obyvatelstva

Členové SH ČMS mohou v oblasti ochrany obyvatelstva získat 3 odbornosti, a to technik ochrany obyvatelstva (dále jen technik OO), specialista ochrany obyvatelstva (dále jen specialista OO) a instruktor PVČ. Jednotlivé odbornosti jsou rovnocenné, liší se svým využitím. Příprava k získání odborností specialista OO a instruktor PVČ je organizována a koordinována ÚOROO ve spolupráci s KSH s podílem HZS krajů. K přípravě jsou využívána školící zařízení SH ČMS – ústřední hasičské školy a Centrum hasičského hnutí Přibyslav. Příprava techniků OO je realizována specializačními kurzy, které organizují HZS krajů. (Metodický pokyn starosty SH ČMS, 2017)

Technik ochrany obyvatelstva

Tato odbornost je určena k využití pro potřeby jednotek SDH obcí a jejich velitelů, jednotek předurčených pro ochranu obyvatelstva a pro skupiny dobrovolníků. Základní témata, která musí uchazeč o získání odbornosti znát, jsou zejména: činnost jednotek SDH obce nebo podniku při plnění úkolů ochrany obyvatelstva při řešení mimořádných událostech a krizových situacích. Pro přípravu ke zkouškám odbornosti byl SH ČMS vydán *Metodický manuál pro přípravu techniků ochrany obyvatelstva*. Podrobně popisuje například tato témata: způsoby materiálního zabezpečení a podpora zasahujících jednotek, konkrétní činnosti prováděné při plnění úkolů ochrany obyvatelstva (způsob a obsah informování obyvatelstva o možných ohrožením, provádění evakuace, zajištění nouzového ubytování, nouzové dodávky energií a další. Zvláštní pozornost je věnována činnostem členů jednotek SDH obce před, při a po povodni a při úniku nebezpečných látek, včetně úkonů provedení dekontaminace. (Martínek, 2013)

Specialista ochrany obyvatelstva

Další odborností, kterou mohou členové SDH získat, je specialista OO. Tato odbornost je určena pro využití orgánů obcí, případně dalších právnických a podnikajících fyzických osob při řešení ochrany obyvatelstva. Specialisté PO se mohou spolupodílet na zpracování bezpečnostní dokumentace obce, na činnosti krizových štábů, PVČ k ochraně

obyvatelstva a zaměstnanců podniků. K přípravě byl vydán *Metodický manuál pro přípravu specialistů ochrany obyvatelstva*. Učební text se zabývá činnosti obcí a právnických, podnikajících fyzických osob ve vztahu k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva. Jedná se především o činnosti preventivního charakteru zajišťující připravenosti obce na řešení MU (např. analýza rizik, zajištění zdrojů a prostředků atd.) a činnosti orgánů obce při řešení a při likvidaci následků MU, včetně obnovy území postiženého MU. (Adamec, 2013)

Instruktor preventivně výchovné činnosti

Z hlediska provádění PVČ v rámci SDH je nejvýznamnější odborností instruktor PVČ. Tato odbornost je určena pro zabezpečování PVČ, a to jak na úrovni jednotlivých sborů, obcí, tak i škol a široké veřejnosti. K přípravě ke zkouškám získání odbornosti, ale i k následnému praktickému využití byl zpracován *Metodický manuál pro přípravu preventistů ochrany obyvatelstva*. Základním obsahem tohoto manuálu jsou témata nutná pro realizaci PVČ v oblasti požární ochrany a ochrany obyvatelstva. Jsou to především: znalosti o možnostech vzniku a následcích jednotlivých druhů MU, o činnostech orgánů obcí a právnických a podnikajících fyzických osob ve vztahu k ochraně obyvatelstva a požární ochraně. Dále pak formy a metody realizace PVČ včetně praktických ukázek. (Martínek, 2014)

1.6.3 Sbor dobrovolných hasičů

Dle Stanov SH ČMS SDH je základní organizační jednotkou. Každý SDH je tvořen členskou základnou a volenými orgány sboru. Těmito orgány jsou valná hromada, výkonný výbor a vedení sboru. (Stanovy Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, 2005)

Valná hromada sboru

Valná hromada složená z členské základny je nejvyšším orgánem sboru. Valná hromada rozhoduje o podstatných záležitostech týkajících se všech členů sboru. Především volí a odvolává starostu, velitele sboru a členy výkonného výboru, schvaluje zprávy o činnosti, finanční zprávy a jedná o dalších záležitostech v působnosti sboru. Dle Stanov se zasedá minimálně jednou za rok. (Stanovy Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, 2005)

Výkonný výbor sboru

Výbor sboru je výkonným orgánem. Minimální počet členů výboru jsou tři. Výkonný výbor tvoří zejména starosta sboru, jeho náměstci, velitel sboru, preventista sboru,

vedoucí kolektivu mladých hasičů a dalších kolektivů, případně další členové sboru. Počet členů výboru stanovuje valná hromada. Výbor rozhoduje o závažných záležitostech týkajících se sboru, a to především o věcech, které nesnesou odklad. Zároveň jedná o organizačních záležitostech a činnosti sboru. (Stanovy Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, 2005)

Starosta sboru

Jako statutárnímu zástupci jsou starostovi sboru svěřeny výkonným výborem určité povinnosti a záležitosti, o kterých rozhoduje a které osobně nebo ve spolupráci se svým náměstkem vyřizuje. O své činnosti podává starosta zprávu výkonnému výboru. (Stanovy Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, 2005)

Velitel sboru

Záležitosti související s účastí sboru na požární ochraně je povinen vyřizovat velitel sboru (většinou velitel jednotky dobrovolných hasičů obce). V těchto věcech zastupuje sbor při jednáních s orgány obce a dalšími právnickými a fyzickými osobami. (Stanovy Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, 2005)

Vedoucí kolektivu mladých hasičů

Dle Stanov SH ČMS je vedoucímu kolektivu mladých hasičů (dále jen MH) určena povinnost organizovat činnost jemu svěřeného kolektivu v souladu s rozhodnutím výkonného výboru. Kolektiv MH pracuje dle Směrnic činnosti s kolektivy mladých hasičů SH ČMS (dále jen Směrnice činnosti MH). Hlavním cílem kolektivu MH je vštípit dětem a mládeži, které jsou součástí SDH základní zásady požární ochrany a ochrany obyvatelstva a vést je k rozšiřování těchto znalostí mezi své vrstevníky. Podstatou při práci s mladými hasiči a vzdělávání dalších dětí a mládeže je spolupracovat s dalšími mládežnickými organizacemi a výchovnými institucemi působícími v obci. (Směrnice činnosti s kolektivy mladých hasičů SH ČMS, 2011)

Preventivně výchovná činnost v rámci Sboru dobrovolných hasičů

V oblasti PVČ jsou také aktivní jednotlivé SDH. V § 75 zákona o požární ochraně je zakotvena povinnost občanských sdruženích působících na úseku PO pomáhat při plnění úkolů na úseku PO, a to například tím, že mají svůj podíl na preventivní činnosti směřující k předcházení požárů a zejména na PVČ mezi občany a mládeží, a na související publikační a ediční činnosti. (Česko, 1985)

SDH provádí PVČ zcela na základě svých možností. Vzdělávání obyvatelstva je součástí povinností referenta prevence a referenta ochrany obyvatelstva ve spolupráci s vedoucím MH. Při realizaci PVČ a dalších informačních a vzdělávacích aktivit využívají metodiky vydávané SH ČMS, portály věnující se PVČ, metodickou pomoc odborných rad na krajské a okresní úrovni a v nemalé míře vychází i z vlastních zkušeností. (Martínek, 2014)

Sbor dobrovolných hasičů Kašperské Hory

SDH Kašperské Hory byl založen v roce 1876. Napříč svou historií se aktivně zapojoval jak do kulturního dění města, tak do provádění požární prevence a výchovy veřejnosti. Od roku 1974 se jeho členové věnují také práci s mládeží. V současné době má SDH 52 členů, z toho 15 mladých hasičů. SDH v čele s referentem prevence a vedoucím MH organizují různé zábavné i naučné dny pro veřejnost, besedy v základní škole, přednášky pro seniory, pravidelně spolu s dalšími spolky a organizacemi působícími v Kašperských Horách spoluorganizují Dětské dny a další veřejné akce pořádané městem Kašperské Hory. (Havlová a Havel, 2016)

1.7 Preventivně výchovná činnost v zahraničí

Ve světě se také mnoho institucí a organizací věnuje vzdělávání obyvatelstva, především dětí a mládeže, v oblasti osobní bezpečnosti a zejména požární ochrany.

1.7.1 NFPA

Jednou z předních je mezinárodní nezisková organizace NFPA (National Fire Protection Association) působící v oblasti požární bezpečnosti, bezpečnosti elektrických zařízení a budov a celkové bezpečnosti obyvatelstva. Logo společnosti je zobrazeno na obrázku 4. Organizace působí od roku 1896 a jejím hlavním cílem a posláním je celosvětově omezit možnosti vzniku požárů a dalších mimořádných událostí a snížit závažnost jejich následků. Z tohoto důvodu organizace vydává normy, provádí výzkum a věnuje se vzdělávání obyvatelstva prostřednictvím speciálních školení a vydáváním příruček, informačních materiálů apod. (National fire protection association, © 2018)

Obrázek 4 Logo NFPA, zdroj: (National fire protection association, © 2018)

1.7.2 Sparky the Fire Dog

V roce 1951 byl pro NFPA vytvořen maskot v podobě dalmatina zvaného Sparky (viz obrázek 5). Od svého vzniku Sparky spolupracuje s hasiči, učiteli, organizacemi a médii, aby dětem i dospělým poskytoval neocenitelné informace o požární ochraně a o bezpečnosti všeobecně. Za léta existence Sparkyho bylo použito mnoho metod vzdělávání dětí i dospělých. S postavou Sparkyho se lze setkat v knihách, brožurách, online vzdělávacích příručkách, hrách, videích a aplikacích a v neposlední řadě i v rámci nadnárodní kampaně organizace NFPA. (Sparky, © 2016) Zajímavostí je, že ze vzoru vzdělávání a výchovy s použitím maskota Sparkyho vychází český výcvikový program Hasík. (Portál Hasík CZ, © 2018)

Obrázek 5 Požární pes Sparky, zdroj: (Sparky, © 2016)

1.7.3 Smokey Bear

Kampaň Smokey Bear Wildfire Prevention je preventivní kampaní probíhající ve Spojených státech amerických od roku 1944 pod správou USDA Forest Service, National Association of State Forestres a Ad Council. Vzhledem k mnoha velkým lesním požárům, které neustále zasahují lesy Spojených států amerických, je kampaň zaměřena na důležitou úlohu každého jednotlivce při prevenci vzniku požárů v přírodě, především lesních požárů. Heslo kampaně se během let několikrát měnilo. Aktuální znění z roku 2001 je: "Only You Can Prevent Wildfires". Kampaň je zaměřena nejen na děti, ale

na širokou veřejnost. Pomocí letáků, plakátů (viz obrázek 6), interaktivních pomůcek, medií a dalších prostředků učí, jakým způsobem se chovat v přírodě, aby nevznikl požár. (Smokey Bear, © 2018)

Obrázek 6 Smokey Bear - plakát kampaně, zdroj: (Smokey Bear, © 2018)

2 Cíl práce a výzkumná otázka

2.1 Cíl práce

Pro zpracování diplomové práce byly stanoveny tyto cíle:

Cíl 1: Vytvořit podklady pro realizaci zábavně-naučného dne pro veřejnost v Kašperských Horách

Dílčí cíle:

a) vytvoření podkladů pro vedoucí jednotlivých stanovišť
b) vytvoření metodické příručky
c) vytvoření harmonogramu zábavně-naučného dne.

Cíl 2: Vlastní realizace zábavně-naučného dne

2.2 Výzkumná otázka

Vzhledem k charakteru práce nebyla stanovena výzkumná otázka ani hypotéza.

3 Metodika

K popisu současného stavu realizace PVČ byla provedena rešerše historických a aktuálních zdrojů popisující vývoj výchovy a vzdělávání obyvatelstva v oblasti ochrany a bezpečnosti za MU. Součástí rešerše byly i aktuální právní a další předpisy upravující provádění PVČ, odborná literatura a elektronické zdroje. Dále byla zkoumána metodika vydávaná HZS ČR a SH ČMS k provádění PVČ.

Provedení praktické části diplomové práce, kterou byla realizace zábavně naučného dne, představovalo proces složený z několika podstatných částí. Analýza celého organizačního procesu spolu se zhodnocením akce sloužily k vytvoření metodické příručky. Pro vytvoření podkladů pro vedoucí jednotlivých stanovišť byla použita metoda rešerše dostupných metodik, právních a technických předpisů a dalších dostupných materiálů a elektronických zdrojů.

3.1 Proces organizace zábavně naučného dne

Organizační proces realizace akce se skládal ze tří hlavních částí – plánování, příprava a samotná realizace. Celý tento proces představoval období od července 2017 do dubna 2018.

3.1.1 Plánování

Samotnému plánování realizace zábavně naučného dne předcházelo několik poradních schůzí konaných v letních měsících roku 2017 v rámci SDH Kašperské Hory, kde metodou brainstormingu jednotliví členové výkonného výboru sdělili své představy o tématu chystané akce, termínech a místě konání. Řešena byla také finanční náročnost akce. Bylo domluveno, že se sbor pokusí získat prostředky z grantového programu města Kašperské Hory.

Následně byla kontaktována pracovnice Městského kulturního a informačního střediska (dále jen MěKIS) Kašperské Hory, s níž byly diskutovány vhodné termíny pro konání akce. Vzhledem k absenci jakékoli kulturní akce v jarních měsících byly zvoleny termíny 24. a 31. dubna 2018.

Pro plánovanou akci bylo hlavními organizátory, jimiž byli referent prevence a vedoucí mladých hasičů působících ve SDH Kašperské Hory, vybráno téma chemická a radiační

havárie a připravenost obyvatelstva na tento druh MU. Cílovou skupinou byly vybrány rodiny s dětmi, avšak akce byla plánována tak, aby oslovila širokou veřejnost.

Tyto postřehy a nápady byly následně konzultovány s krajskou koordinátorkou HZS Plzeňského kraje kpt. Mgr. Lenkou Basákovou. Osobní rozhovor s kpt. Basákovou proběhl 22. října 2017 na Krajském ředitelství HZS Plzeňského kraje. Probíráno bylo především téma a zaměření připravované akce a možnosti zapojení HZS Plzeňského kraje. Kpt. Basáková doporučila zapojení dalších složek IZS a navrhla témata některých stanovišť. Dále poukázala na způsob zajištění spolupráce s HZS, a to cestou územního odboru (dále jen ÚO). S kpt. Basákovou byl také konzultován předběžný harmonogram akce.

Po jednání s kpt. Basákovou proběhla schůze v rámci SDH Kašperské Hory, kde byl na základě jejích připomínek přesně určen cíl akce, harmonogram příprav a stanoveny úkoly hlavním organizátorům. Pro akci byl vybrán název Bezpečně nejen v Kašperských Horách, místo konání Náměstí v Kašperských Horách a byla určena předběžná časová náročnost.

Možnost spolupráce s HZS Plzeňského kraje byla řešena 23. října. 2017 při osobním rozhovoru s plk. Ing. Alešem Bucifalem, ředitelem ÚO Klatovy. Byly konzultovány možnosti, jakými by bylo možné realizovat zapojení HZS Plzeňského kraje do plánované akce a termín konání. Plk. Bucifal také doporučil zapojení pracovníka krizového řízení Městského úřadu (dále jen MěÚ) Sušice, s nímž byla na osobní schůzce 20. listopadu 2017 domluvena možná spolupráce.

3.1.2 Přípravy

Během měsíce října 2017 byl organizátory zpracován seznam jednotlivých stanovišť, připraven harmonogram příprav, který zahrnoval veškeré úkony potřebné k realizaci akce. Především se jednalo o přípravu podkladů pro vedoucí stanovišť, zajištění komentátora akce, ozvučení, propagaci a úkony dle obecně závazné vyhlášky města Kašperské Hory – žádost ke schválení radou města, uzavírky komunikací, zapůjčení technického vybavení atd.

Koncem listopadu 2017 následovala další porada organizátorů. Pevný termín byl stanoven na 24. 3. 2018. Informace o termínu, čase a místě konání byly následně nahlášeny MěKIS Kašperské Hory k zařazení do plánu akcí na rok 2018.

Začátkem roku 2018 byli osobně a telefonicky kontaktováni jednotliví zúčastnění. Osloveni byly: HZS Plzeňského kraje, Český červený kříž Klatovy, pracovník krizového řízení MěÚ Sušice ing. Jaroslav Hupka, SDH Sušice, SDH Hartmanice, SDH Srní, SDH Rejštejn, SDH Volšovy a Freiwillige Feuerwehr Grafenau. Všichni oslovení potvrdili svou účast a obdrželi informace o jednotlivých stanovištích včetně přesných podkladů. Následně byly vytvořené podklady distribuovány všem vedoucím jednotlivých stanovišť a komentátorovi akce.

Od února 2018 probíhala propagace akce. K tomuto účelu byl využito místního a regionálního tisku (články do Kašperskohorského zpravodaje v příloze A), sociálních sítí, distribucí plakátu (plakát k akci v příloze B) a osobních pozvání.

9. 3. a 16. 3. 2018 se uskutečnila poslední organizační setkání v rámci SDH. Řešeny byly dojezdy jednotlivých účastníků., přesný harmonogram akce, efektivní rozmístění vybavení a techniky na místě konání, zajištění občerstvení atd. Zároveň si organizátoři den před akcí ověřovali, zda je vše připraveno a zajištěno.

3.1.3 Realizace

V den akce se organizátoři sešli s dostatečným předstihem před zahájením akce. Po příjezdu jednotlivých účastníků byla technika a další vybavení dle pokynů rozmístěna v prostoru náměstí a předány poslední instrukce vedoucím. Hlavní organizátoři v průběhu akce komunikovali s jednotlivými vedoucími stanovišť, s komentátorem, osobami odpovědnými za provedení dynamických ukázek a dalšími, a tím měli pod kontrolou celý průběh akce.

3.2 Zhodnocení průběhu akce

Během měsíce dubna byli vedoucí jednotlivých stanovišť a další zúčastněné osoby požádány o stručnou kritiku proběhlé akci. Tato vyjádření sloužila ke zhodnocení akce a připomínky byly zapracovány do metodické příručky.

4 Výsledky

4.1 Výsledek 1 – podklady pro vedoucí stanovišť

Každému z vedoucích jednotlivých stanovišť byly poskytnuty podklady zahrnující základní problematiku konkrétního stanoviště.

4.1.1 Stanoviště č. 1 – zakouřený stan

Na tomto stanovišti je instalován zakouřený stan. Cílem je seznámit návštěvníky s nebezpečím a riziky, jaké představují zplodiny hoření při požáru, zejména při požáru v domácnosti, a názorně ukázat možnosti, jak se před nimi chránit

V roce 2017 došlo na území České republiky k 16 757 požárům, z toho 4 894 požárů bylo v soukromých domácnostech. Nejčastějšími příčinami vzniku požárů byly: nedbalost či neopatrnost (4 917), technická závada (3 546), úmyslné zapálení (1 124) a požáry komínových těles (1 028). (Statistická ročenka 2017, 2018) Je tedy důležité počínat si tak, aby riziko vzniku požáru bylo co nejmenší – plnit příkazy a dodržovat zákazy týkající se PO na označených místech, dodržovat návody k použití spotřebičů, neprovádět práce, které by mohly vést ke vzniku požáru atd. (Teoretický základ – Jak se chovat při požáru, © 2018)

Pro případ, že k požáru v domácnosti dojde, je třeba znát základní pravidla.

- je nezbytné jednat rychle, ale s rozvahou
- uhasit počínající požár, pokud je to možné (hasicí přístroj)
- volat linku 150 a co nejdříve opustit ohrožený prostor
- v zakouřeném prostoru použít provizorní ochranu dýchacích cest (např. navlhčený kapesník) a pohybovat se při zemi, kde je nižší koncentrace zplodin hoření a lepší viditelnost (kouř stoupá vzhůru), a podél stěn z důvodu lepší orientace
- nerozsvěcovat elektrické světlo ani svíčky (riziko výbuchu, kdyby požár souvisel s rozvodem plynu)
- dveře neotvírat ihned, nejprve hřbetem ruky zjistit, zda nejsou horké (od spodu do výšky kliky)
    - pokud horké nejsou – opatrně otevřít dveře (nejlépe z místa, kde jsou panty) a podle situace opatrně postoupit do další místnost

    - pokud horké jsou – rozsáhlý požár ve vedlejší místnosti – neotevírat dveře, zůstat v místnosti, ucpat otvor pode dveřmi, dát o sobě vědět, držet se u okna
- informovat sousedy
- být nápomocen zasahujícím hasičům – poskytnutí dostatečných informací a dbát jejich pokynů a nevracet se do objektu pro nic a pro nikoho (Chování při požáru, © 2018)

Pro zvýšení bezpečí v rámci domácnosti je dobré nakreslit si „domácí únikový plán“ (dále jen DÚP). V DÚP je zakreslen předem smluvený způsob úniku v případě požáru. Slouží k včasnému a bezpečnému opuštění ohroženého prostoru a měl by s ním být seznámen každý člen domácnosti, včetně dětí. Zvláštní pozornost by měla být věnována možnosti úniku osobám se zdravotní či jinou indispozicí. (Mikulka et al., 2015)

Organizace na stanovišti

Před vstupem do zakouřeného stanu jsou návštěvníci seznámeni s výše uvedenými informacemi a poté vstoupí do prostoru stanu, kde si vyzkouší, jak se ochránit před účinky kouře a jak se v zakouřeném prostoru orientovat.

Vedoucí stanoviště předem upozorní návštěvníky na rizika, která mohou nastat, především možnost vzniku alergické reakce na kouř a případnou ztrátu orientace. Návštěvníci jsou předem upozorněni, že vstup do stanu je na vlastní nebezpečí.

Do stanu účastníci vchází ve skupinách, maximálně 5 lidí.

4.1.2 Stanoviště č. 2 – požární ochrana

Na stanovišti se návštěvníci seznámí s procesem hoření. Dozví se, jaké prostředky lze použít k hašení požáru. Dále si vyzkouší použití přenosného hasicího přístroje (dále jen PHP) a uvidí, jaké druhy PHP existují a který typ je vhodný použít.

Hoření je proces, při kterém spolu reagují hořlavá látka a oxidační prostředek (tzv. hořlavý soubor) za současného vzniku světla a tepla (Hütter et al., 2014) probíhající od určité teploty (tzv. zápalná teplota). Tyto tři komponenty spolu tvoří ohňový trojúhelník, viz obrázek č. 7. (Mikulka et al., 2015).

Obrázek 7 Trojúhelník hoření, zdroj: http://www.tzb-info.cz/docu/clanky/0096/009636o1.jpg

Oheň je lidmi řízený, kontrolovaný a prostorem ohraničený proces hoření. Naopak požár je každé nežádoucí hoření, při kterém došlo k újmě na životech, zdraví osob, zvířat, škodám na majetku, nebo jsou tyto bezprostředně ohroženy. „Oheň je špatný sluha, ale zlý pán.“ (Hütter et al., 2014)

Dělení látek dle hořlavosti

Látky nehořlavé – působením vysokých teplot za běžných podmínek nedoutnají, nehoří ani neuhelnatí (např. kámen, cihly)

Látky nesnadno hořlavé – působením vysokých teplot za běžných podmínek doutnají, nesnadno hoří a uhelnatí. Po odstranění tepelného zdroje uhasínají (např. PVC).

Látky hořlavé – působením vysokých teplot za běžných podmínek hoří i po odstranění tepelného zdroje (dřevo, papír). (Mikulka et al., 2015)

Třídy požárů

Rozdělení požárů do 5 tříd je užitečné především při hašení PHP (označení).

A – požáry pevných látek, zejména organického původu, které při hoření obvykle žhnou (papír, dřevo)
B – požáry kapalin (benzín, nafta)
C – požáry plynů (vodík, propan-butan)
D – požáry kovů (hořčík, hliník)
F – požáry jedlých (rostlinných nebo živočišných) olejů a tuků (ČSN EN 2, 1994)

Uhašení požáru lze dosáhnout několika způsoby: ochlazování hořlavé látky, izolace (dusivý efekt), chemické zpomalení hoření a ředění.

Hasební látky:

- voda – ochlazování, dusivý efekt
- inertní plyny (CO_2) – dusivý efekt
- pěna (lehká, střední, těžká) - izolace
- prášky – chemické zpomalení procesu hoření, stěnový efekt (Hütter et al., 2014)

Jednoduché hasební prostředky:

Využívají se při menším požáru, který jsme ho schopni zvládnout svými silami. Jsou to:

- tlumice – slouží k utloukání malých ohnisek hoření (dlouhá tyč s pevnou látkou na konci)
- kbelík s vodou – doprava vody k požáru
- písek – zasypání hořících předmětů
- hasicí přikrývka (deka)
- ruční stříkačka (džberová)
- ženijní nářadí (lopata, pila, sekyra…)
- přenosné hasicí přístroje (Roško, 2014)

Druhy přenosných hasicích přístrojů:

Hasicí přístroje jsou prvotním ochranným prostředkem proti začínajícímu požáru. Jsou to nádoby obsahující hasební látku (plynnou, kapalnou, prášek). PHP jsou ideální k rychlému použití laickou veřejností. (Damec et al., 2003) Druhy a způsob použití PHP je zobrazeno v tabulce 2.

Tabulka 2 Druhy a způsob použití PHP

DRUH PHP	VHODNÝ K HAŠENÍ	NEVHODNÝ
VODNÍ	pevné hořlavě látky, jejichž hoření je doprovázeno žhnutím (dřevo, papír, sláma, guma, textil, plast) - třída A	hořlavé kapaliny (benzin, nafta, olej, barvy), hořlavé plyny Nesmí se použít na: saze, el. zařízení pod proudem, kyseliny a rostlinné a živočišné tuky a oleje, hořlavé alkalické kovy.
PĚNOVÝ	pevné hořlavé látky, hořlavé kapaliny - třída A, B	hořlavé kapaliny mísící se s vodou, hořlavé plyny Nesmí se použít na saze, el. zařízení pod proudem, hořlavé alkalické kovy.
PRÁŠKOVÝ	elektrická zařízení pod proudem, pevné hořlavé látky, hořlavé kapaliny, hořlavé plyny a elektronika (prášek ABC) - třída A,B,C	dřevo, uhlí, textil, hobliny, zařízení, která může prach poškodit Nesmí se použít na hořlavé alkalické kovy.
SNĚHOVÝ (CO_2)	elektrická zařízení pod proudem, hořlavé kapaliny a plyny, jemná mechanika a elektronika, potravinářský průmysl, archivy, muzea, ceniny - třída B,C	dřevo, uhlí, textil Nesmí se použít na vodík, uhlík, žhnoucí koks, hořlavé alkalické kovy, uhlí, hořlavý prach a sypké látky.

zdroj: (Jaký hasicí přístroj na co použít?, ©2018)

Organizace na stanovišti

Vedoucí stanoviště seznámí návštěvníky se způsoby hašení požárů, s druhy PHP a s vhodností a nevhodností jejich použití. Lidé si vyzkouší, jak se obsluhuje PHP.

4.1.3 Stanoviště č. 3 – signály sirén

Stanoviště č. 3 je zaměřené na seznámení účastníků se způsoby varování a vyrozumění sirénami a s druhy jednotlivých akustických signálů sirény.

Včasné varování je základní činností pro zajištění ochrany životů a zdraví obyvatelstva.

Varování obyvatelstva a vyrozumění složek podílejících se na ochraně obyvatelstva je zajišťováno jednotným systémem varování a vyrozumění (dále jen JSVV), který je tvořen sítí koncových prvků (sirénami) a infrastrukturou – telekomunikační sítí. (Kratochvílová a Folwarczny, 2013) Sirény mohou být mluvící (elektronické), jež obsahují doplňkovou informaci o druhu MU, nebo nemluvící (rotační). (Mikulka et al., 2015)

V městě Kašperské Hory je varování obyvatelstva zajištěno rotační sirénou umístěnou na budově Hostelu a náhradními způsoby varování – obecním rozhlasem nebo využitím prostředků jednotky sboru dobrovolných hasičů obce.

V České republice jsou stanoveny 3 akustické signály – všeobecná výstraha, požární poplach a zkouška sirén.

Všeobecná výstraha:

- jediný signál sloužící k varování obyvatel při hrozbě nebo vzniku MU
- 140 s trvající kolísavý tón, jediný je opakován několikrát za sebou
- po jeho zaznění je nutné se neprodleně ukrýt

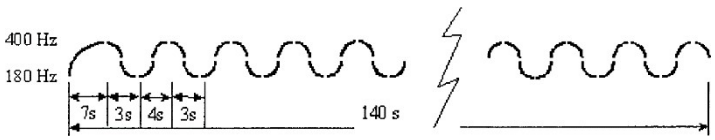

Obrázek 8 Všeobecná výstraha, zdroj: (Česko, 2002)

Požární poplach:

- signál k vyrozumění jednotky požární ochrany
- jednou přerušený tón po dobu 60 s (rotační siréna), tón elektronické sirény napodobuje hlas trubky „HÓ-ŘÍ“

Obrázek 9 Požární poplach – rotační siréna, zdroj: (Česko, 2002)

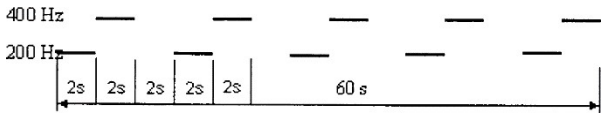

Obrázek 10 Požární poplach – elektronická siréna, zdroj: (Česko, 2002)

Zkouška sirén:

- slouží k ověření provozuschopnosti JSVV
- nepřerušený tón po dobu 140 s
- každá první středa v měsíci ve 12:00 hodin

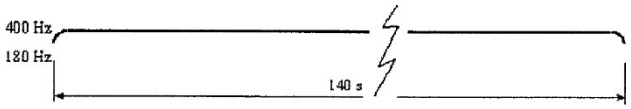

Obrázek 11 Zkouška sirén, zdroj: (Česko, 2002)

Organizace stanoviště

Návštěvníci si poslechnou všechny 3 akustické signály. Ke každému vedoucí stanoviště sdělí, v jakém případě daný signál zazní. Dále si budou moci vyzkoušet ruční sirénu jako náhradní způsob varování a vyrozumění.

4.1.4 Stanoviště č. 4 – ukrytí obyvatelstva

Stanoviště č. 4 seznámí návštěvníky se způsoby ukrytí jako s nástrojem kolektivní ochrany obyvatelstva.

Improvizované ukrytí

Při MU, kdy dojde k úniku nebezpečných chemických látek (dále jen NCHL) s rizikem kontaminace (chemická a radiační havárie) a po zaznění signálu veřejná výstraha, je třeba se okamžitě ukrýt (tzv. improvizované ukrytí). K tomuto účelu jsou využívány přirozené ochranné vlastnosti staveb a svépomocí prováděné úpravy proti pronikání nebezpečných látek. (Rektořík et al., 2004) Při úniku NCHL je ideální vyhledat místnost ve vyšších patrech na odvrácené straně ve směru šíření, rozhodně nejsou vhodné sklepní ani suterénní prostory, jelikož většina chemických látek se drží při zemi. (Mikulka et al., 2015) Při radiační havárii je naopak ideální sklepní prostor s minimem větracích otvorů. (Kroupa, 2004)

Po ukrytí je třeba utěsnit místnost - vypnout a utěsnit veškerou ventilaci, zavřít a utěsnit otvory a okna, případně namočit záclony či závěsy do vody. Pro získání dalších informací je nutné sledovat televizní nebo rozhlasové vysílání, případně místní sdělovací prostředky, kde budou obsaženy podrobné údaje o události a uvedeny konkrétní pokyny k činnosti obyvatel, například připravit se k evakuaci. Tyto pokyny je třeba bez výjimky respektovat. Dále je nezbytné připravit si prostředky improvizované ochrany dýchacích cest a povrchu těla, případně prostředky pro provedení částečné dekontaminace (dezinfekční roztok). Nejdůležitějším pravidlem je jednat s klidem a především netelefonovat a tím neblokovat síť. (Kroupa, 2004)

Improvizované úkryty

Improvizované úkryty jsou budovány při vyhlášení nouzového stavu, stavu ohrožení státu a válečného stavu (na pokyn a po převzetí informace o nebezpečí), a to v těch případech, kde nelze využít stálých úkrytů. Jedná se o předem vybrané vhodné prostory budované svépomocí obyvatel, respektive zaměstnanců. Informace o nutnosti vybudovat improvizovaný úkryt, jako i o charakteru mimořádné události a o připravovaných záchranných a likvidačních pracích obdrží obyvatelé od příslušného obecního úřadu, zaměstnanci od svého zaměstnavatele. (Sebeobrana obyvatelstva ukrytím, 2001)

Stálé úkryty

Stálé úkryty (tzv. úkryty CO) slouží k ukrytí obyvatelstva před účinky světelného a tepelného záření, radiací, kontaminací radioaktivním prachem a také proti tlakovým účinkům zbraní hromadného ničení v případě stavu ohrožení státu a válečného stavu. Jedná se o trvalé ochranné prostory v podzemní části staveb nebo stavby samostatně stojící. (Česko, 2002)

V současné době je v České republice evidováno přes 5 000 stálých úkrytů. (Seznam stálých úkrytů v ČR, 2014) Většina z nich byla budována v období mezi 50. a 80. lety 20. století, a to jako dvouúčelové stavby (např. kina, sklady…) (Ukrytí obyvatelstva v České republice, 2014). Tyto úkryty jsou vzhledem ke svému technickému řešení, době zpohotovení a nerovnoměrnému územnímu rozložení předurčeny především k využití při vojenském ohrožení. V ostatních případech je lze využít pouze v případě jejich trvalé provozuschopnosti. (Rektořík et al., 2004)

Organizace stanoviště

S použitím obrázkové prezentace se návštěvníci seznámí se způsobem ukrytí v případě radiační a chemické havárie. Dále si vyzkouší, v jaké posloupnosti za sebou jdou jednotlivé činnosti po zaznění signálu veřejná výstraha a uvidí, jaké běžně se vyskytující prostředky lze využít k zabezpečení místnosti proti účinkům nebezpečných látek.

4.1.5 Stanoviště č. 5 – prostředky individuální ochrany, improvizovaná ochrana

Cílem stanoviště je ukázat návštěvníkům, jaké prostředky lze využít k ochraně dýchacích cest a těla před účinky nebezpečných chemických látek. Zároveň se seznámí se systémem použití prostředků individuální ochrany, jejich použitím a distribucí v případě nutnosti.

Prostředky individuální ochrany

Prostředky individuální ochrany (dále jen PIO) slouží k fyzické ochraně jednotlivce. V České republice stát garantuje jejich vydávání pro případ vyhlášení stavu ohrožení státu a válečného stavu, a to pro vybrané skupiny obyvatel:

- dětské ochranné vaky pro děti do 1,5 roku – DV-65, DV-75
- dětské ochranné kazajky pro děti od 1,5 do 6 let – DK-88
- dětské ochranné masky pro děti id 1,5 do 18 let – DM-1
- masky pro dospělé (pro osoby umístěné ve zdravotnických a sociálních zařízeních a doprovod výše uvedených osob) – CM-3, CM-4 (Česko, 2002; Matoušek, 2008)

Ostatní obyvatelé si mohou zakoupit PIO samostatně.

PIO pro obyvatele okresu Klatovy jsou soustředěny ve skladu HZS v Mochtíně, odkud by probíhala jejich distribuce na pokyn orgánů krizového řízení. (Masky pro obyvatele, b.r.)

Pro potřeby záchranářů je používán protichemický oděv OPCH-90PO. Jedná se o kombinézu v signální žluté barvě doplněnou speciálními holínkami a rukavicemi. Dýchací přístroj včetně masky je nošen pod oděvem. Oděv je využíván především v situacích s největším, nebo neodhadnutelným chemickým či biologickým rizikem. (Matoušek, 2008)

Improvizovaná ochrana

Pokud není k dispozici PIO, je možné si připravit svépomocí prostředek na ochranu dýchacích cest, očí a celého těla, a to z materiálů a oděvů běžně se vyskytujících v domácnosti. (Rektořík et al., 2004)

Platí pravidla, že celý povrch těla musí být zakryt, všechny prostředky musí být co nejlépe utěsněny a k dosažení vyšších ochranných účinků je nutno kombinovat různé prostředky a oděvy použít ve vrstvách. (Sebeobrana obyvatelstva ukrytím, 2001)

Prostředky improvizované ochrany je třeba využít především při nutném pohybu v ohroženém prostoru (například při nařízené evakuaci). Po návratu ze zamořeného prostředí je třeba oděv svléknout a odložit do igelitového pytle, pečlivě se osprchovat a obléci čistý oděv. (Kroupa, 2004)

Ochrana dýchacích cest – navlhčená rouška překrývající nos a ústa (flanelová látka, ručník, kapesník)

Ochrana hlavy – úplné zakrytí vlasů, čela, uší a krku (čepice, šátek, kukla, kapuce)

Ochrana očí – brýle uzavřeného typu (lyžařské, potápěčské), případně igelitový sáček

Ochrana těla – kombinéza, kalhoty, bunda, pláštěnka – nutno utěsnit u krku, rukávů a nohavic

Nohy, ruce – vysoké boty, holínky, gumové nebo kožené rukavice (Kroupa, 2004)

Organizace na stanovišti

Na stanovišti jsou instalovány PIO pro jednotlivé kategorie obyvatelstva, které si návštěvníci mohou vyzkoušet, mohou si zkusit, co vše lze použit jako prostředek improvizované ochrany a seznámit se z ochranným oblekem OPCH-90PO. Vedoucí stanoviště účastníky seznámí se způsobem použití prostředků improvizované ochrany a možností distribuce PIO v okrese Klatovy.

4.1.6 Stanoviště č. 6 – evakuace

Stanoviště seznámí návštěvníky s pojmem evakuace jako mezním, ale nejúčinnějším opatřením ochrany obyvatelstva a s důvody a způsobem jejího provádění. Důraz je kladen na povinnost jednat dle pokynů zasahujících složek a orgánů krizového řízení a další povinnosti, jaké vyplývají pro obyvatele, pokud je evakuace nařízena.

Evakuace

V případně nutnosti může být zapotřebí evakuovat obyvatelstvo z míst ohrožených mimořádnou událostí do míst (evakuačních středisek), kde je pro evakuované obyvatelstvo zajištěno náhradní ubytování a stravování. O nutnosti evakuace jsou osoby, kterých se týká, informovány hromadnými sdělovacími prostředky a místními sdělovacími prostředky, např. městským rozhlasem. Je bezpodmínečně nutné řídit se pokyny orgánů veřejné správy (starosta obce) a záchranných složek, především neevakuovat se bez předchozí výzvy. Po výzvě k evakuaci je každý povinen zajistit sobě a členům své rodiny evakuační zavazadlo a označit ho jménem a adresou jeho majitele. (Kratochvílová a Folwarczny, 2013)

Evakuační zavazadlo

Jako zavazadlo lze použít batoh, cestovní tašku, kufr a zavazadlo označit jmenovkou a adresou majitele. Zavazadlo by mělo obsahovat:

- základní trvanlivé potraviny (konzervy, balený chléb, pitná voda)
- jídelní potřeby (miska, příbor)
- předměty denní potřeby (toaletní a hygienické potřeby)
- osobní doklady, peníze, pojistné smlouvy, cennosti
- mobilní telefon s nabíječkou
- léky
- svítilna
- náhradní prádlo, obuv, pláštěnka
- spací pytel, přikrývka (Linhart, 1999)

Před opuštěním domácnosti je nutné zajistit:

- uhašení otevřeného ohně v topidlech
- vypnutí a odpojení elektrických spotřebičů (kromě lednice a mrazáku), nevypínat hlavní jistič!
- uzavření přívodu vody a plynu
- ověřit, zda o nutnosti evakuace vědí sousedé
- vybavit děti cedulkou se jménem a adresou
- kočky a psi – vzít s sebou v uzavřených přepravkách, jiná zvířata zabezpečit vodou a krmivem na 2 – 3 dny a kontaktovat Státní veterinární správu

- vzít evakuační zavazadlo, uzamknout byt a na vstupní dveře připevnit oznámení o opuštění bytu (Linhart, 1999)

Evakuace se provádí buď vlastním vozidlem, nebo hromadnými dopravními prostředky (z předem stanoveného místa). V případě samostatné evakuace do místa vlastního náhradního ubytování (např. k příbuzným) je o tomto nutné informovat obecní úřad obce v daném místě. (Příručka pro ochranu obyvatel při radiační havárii JE Temelín 2018 - 2019, 2018)

Organizace na stanovišti

Vedoucí stanoviště sdělí návštěvníkům základní informace o pojmu evakuace a přiblíží jim, za jakých situací může být nařízena, kdo ji nařizuje a jaké povinnosti z toho plynou občanům. Návštěvníci si zkusí správným způsobem sbalit evakuační zavazadlo tak, že z připravených předmětů vyberou ty, které do něj patří a které ne.

4.1.7 Stanoviště č. 7 – stan nouzového přežití

Cílem je ukázat návštěvníkům, jaké jsou možnosti zabezpečení nouzového přežití obyvatelstva.

Nouzové přežití obyvatelstva

Nouzovým přežitím se rozumí souhrn činností a postupů příslušných orgánů v rámci ochrany obyvatelstva před negativními dopady mimořádné události. Patří mezi ně:

- nouzové ubytování
- nouzové zásobování potravinami
- nouzové zdroje pitné vody
- nouzové zásobování pitnou vodu
- nouzové základní služby
- nouzové dodávky energií
- humanitární pomoc (Rektořík et al., 2004)

Na zajištění nouzového přežití obyvatelstva se podílí stát a obec. HZS kraje ho na území kraje koordinuje, organizuje a vytváří částečné zásoby některých prostředků. Na území Plzeňského kraje je zajištěna humanitární pomoc pro 300 osob v rámci 6 jednotných souprav nouzového přežití rozmístěných rovnoměrně po kraji. Pro rychlou pomoc je

každá požární stanice vybavena soupravou nouzového přežití k okamžitému použití pro 20 osob. (Nouzové přežití, © 2018)

Stan nouzového přežití

HZS kraje disponuje kontejnerem humanitární pomoci, který se použije pro komplexnější poskytnutí humanitární pomoci, do jehož nafukovacího stanu lze dočasně umístit až 50 osob, nebo v něm ubytovat a stravovat 25 osob. Stan je vytápěný a osvětlený, má vlastní velmi dobré hygienické zázemí (chemický záchod, sprcha). (Nouzové přežití, © 2018)

Organizace na stanovišti

Na stanovišti je instalován nafukovací stan nouzového přežití s ukázkou možného vybavení – matrace, přikrývky, balíček oblečení atd.

Ve stanu návštěvníci mohou shlédnout video reportáže o Národní základně humanitární pomoci ve Zbirohu, cvičení s využitím stanů nouzového přežití, cvičení činnosti při chemické havárii a další. Dalším videem, které budou návštěvníci moci shlédnout, je série spotů „Štěstí přeje připraveným“ vydaných ve spolupráci MV – GŘ HZS ČR a Institutu ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč.

4.1.8 Stanoviště č. 8 – protiplynový kontejner

Protiplynový kontejner (dále jen KPPL) je určen pro zabezpečení jednotek dýchací technikou a ochrannými oděvy u mimořádných událostí. V přední části KPPL je prostor pro údržbu vzduchových dýchacích přístrojů (dále jen DPV) a v zadní části prostor pro uskladnění DPV, tlakových lahví (dále jen TL) a ochranných oděvů.

Organizace na stanovišti

Návštěvníci si vyzkouší DPV a seznámí se s druhy ochranných obleků, jež jsou využívány příslušníky jednotek HZS při mimořádných událostech.

4.1.9 Stanoviště č. 9 – krizové řízení

Cílem je seznámit návštěvníky se systémem krizového řízení, s orgány krizového řízení a jejich činností a s krizovými stavy a způsobem jejich vyhlašování.

Krizové řízení

Krizové řízení jako takové je systém řídících činností orgánů krizového řízení zaměřených na analýzu a vyhodnocení bezpečnostních rizik a plánování, organizování,

realizaci a kontrolu činností souvisejících s přípravou na krizové situace a jejich řešením. (Česko, 2000b)

V České republice je systém krizového řízení hierarchicky uspořádán tak, jak je zobrazeno na obrázku 12.

Dle analýzy hrozeb pro Českou republiku provedenou v roce 2016 bylo stanoveno 22 krizových situací. Jsou to mimořádné události, při nichž je jako neodkladné opatření vyhlášen krizový stav, a to v případě, kdy nelze mimořádnou událost zvládnout běžnou činností složek IZS a správních orgánů a je třeba aktivovat orgány krizového řízení a přijmout příslušná krizová (mimořádná) opatření. (Česko, 2000a) Dle této analýzy byla jednotlivým ministerstvům a ústředním správním úřadům dána povinnost zpracování typových plánů pro řešení krizových situací tak, jak je uvedeno v tabulce 3.

Orgány krizového řízení

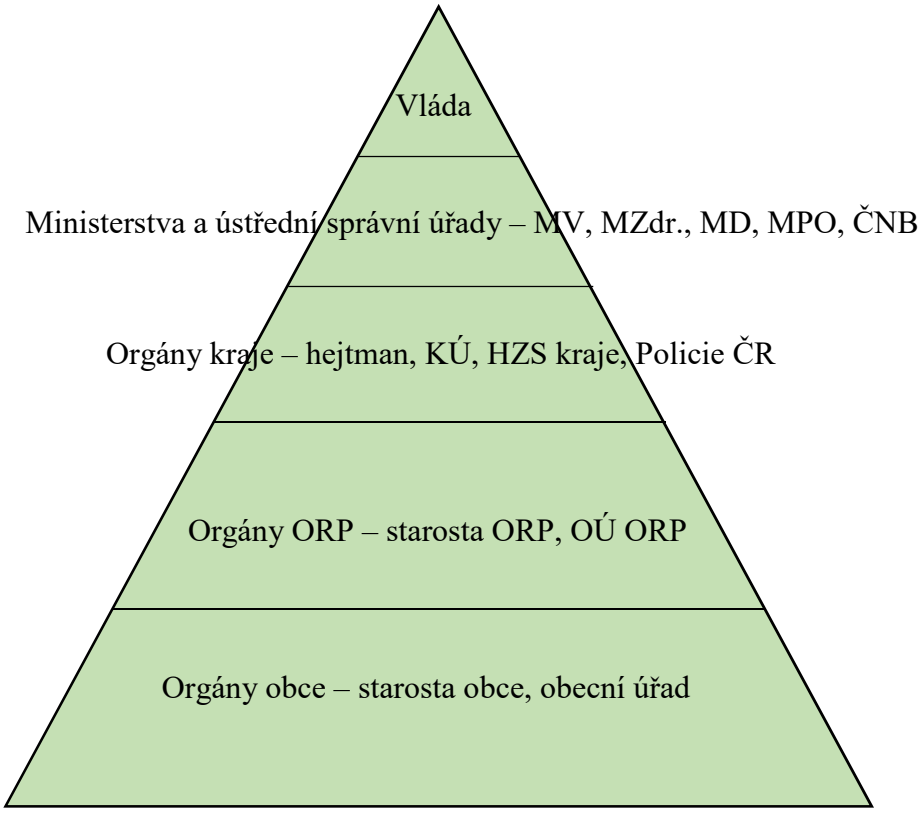

Obrázek 12 Struktura krizového řízení v České republice, zdroj: vlastní

Tabulka 3 Typové plány

P. č.	Typové plány	Zpracovatel
1.	Dlouhodobé sucho	MŽP
2.	Extrémně vysoké teploty	MŽP
3.	Přívalová povodeň	MŽP
4.	Vydatné srážky	MŽP
5.	Extrémní vítr	MŽP
6.	Povodeň	MŽP
7.	Epidemie - hromadné nákazy osob	MZd
8.	Epifytie - hromadné nákazy polních kultur	MZe
9.	Epizootie – hromadné nákazy zvířat	MZe
10.	Narušení dodávek potravin velkého rozsahu	MZe
11.	Narušení funkčnosti významných systémů elektronických komunikací	ČTÚ
12.	Narušení bezpečnosti informací kritické informační infrastruktury	NBÚ
13.	Zvláštní povodeň	MZe
14.	Únik nebezpečné chemické látky ze stacionárního zařízení	MŽP
15.	Narušení dodávek pitné vody velkého rozsahu	MZe
16.	Narušení dodávek plynu velkého rozsahu	MPO
17.	Narušení dodávek ropy a ropných produktů velkého rozsahu	SSHR
18.	Radiační havárie	SÚJB
19.	Narušení dodávek elektrické energie velkého rozsahu	MPO
20.	Migrační vlny velkého rozsahu	MV
21.	Narušování zákonnosti velkého rozsahu (včetně terorismu)	MV
22.	Narušení finančního a devizového hospodářství státu velkého rozsahu	MF

zdroj: (Metodický pokyn ke zpracování typových plánů, 2017)

Krizové stavy

V České republice lze vyhlásit čtyři krizové stavy, stav nebezpečí, nouzový stav, stav ohrožení státu a válečný stav, a to takovým způsobem, jak je uvedeno v příloze C.

Organizace na stanovišti

Vedoucí stanoviště seznámí návštěvníky s druhy krizových stavů, jež mohou být vyhlášeny na území České republiky, situacemi, při kterých mohou být vyhlašovány a způsobem jejich vyhlášení. Návštěvníci zjistí, jakým způsobem je zabezpečeno krizové řízení v ORP Sušice a v Kašperských Horách a jak je v návaznosti na něj řešena ochrana obyvatelstva.

4.1.10 Stanoviště č. 10 – první pomoc – Český červený kříž

Cílem je ukázat návštěvníkům způsob poskytování první pomoci v situacích, se kterými se lze setkat, a kdy i laikem poskytnutá první pomoc rozhoduje o přežití zraněného. Především správné provedení kardiopulmonální resuscitace (dále jen KPR), zástavu různých druhů krvácení a dalších.

Organizace na stanovišti

Návštěvníci si na figuríně vyzkouší provedení KPR. Vedoucí seznámí návštěvníky se základními pravidly poskytování první pomoci. Na figurantech jim následně předvede, jakými způsoby manipulovat se zraněným, jakou volit v jednotlivých případech nejvhodnější polohu zraněného, jakým způsobem zastavit krvácení atd.

4.2 Výsledek 2 – vytvoření metodické příručky

Metodická příručka je souhrnem rad a pokynů sloužících k realizace úspěšné akce. Obsahuje manuál pro pořadatele a organizátory z řad SDH a je vytvořena na základě poznatků z příprav a samotné organizace zábavně naučného dne. Do příručky byly zapracovány připomínky, které vyplynuly po zhodnocení akce, a rady osob, které mají s prováděním PVČ dlouholeté zkušenosti. Konečná podoba příručky je uvedena v příloze D.

4.3 Výsledek 3 – vytvoření harmonogramu zábavně-naučného dne

Akce probíhala podle následujícího harmonogramu:

13:00 – zahájení

14:00 – dynamická ukázka č. 1 – provedení protichemického zásahu včetně evakuace raněného

15:00 – dynamická ukázka č. 2 – provedení protiradiačního zásahu, včetně lokalizace zdroje ionizujícího záření

16:00 – vyhlášení vítězů vědomostní soutěže a ukončení

Harmonogram, jako součást programu, který byl na místě konání akce vyvěšen, je uveden v příloze E.

4.4 Výsledek 4 – vlastní realizace zábavně-naučného dne

Akce s názvem Bezpečně nejen v Kašperských Horách se konala 21. 3. 2018 od 13 do 16 hodin na náměstí v Kašperských Horách. Akce se zúčastnilo cca 300 návštěvníků.

Cílem akce bylo zábavnou formou návštěvníky seznámit s ochranou obyvatelstva za mimořádných událostí a krizových situací. Proběhla ve spolupráci SDH Kašperské Hory s HZS Plzeňského kraje a s dobrovolnými hasiči z okolních obcí (SDH Sušice, SDH Srní, SDH Rejštejn, SDH Volšovy, SDH Hartmanice) a hasiči města Grafenau. Akce se konala pod záštitou města Kašperské Hory, tedy ji lze zahrnout do plánu PVČ dle zákona o požární ochraně, a Nařízení vlády č. 172/2001 Sb., k provedení zákona o požární ochraně. Akce byla zaměřena především na děti a mládež, protože právě to je cílová skupinou pro PVČ v oblasti ochrany obyvatelstva. Vzhledem k přítomnosti hasičů z Grafenau se také podpořila spolupráce nejen místního SDH s nimi, ale zároveň i celková spolupráce Kašperských Hor s Grafenau.

Bylo připraveno 10 stanovišť a 2 dynamické ukázky. V zakouřeném stanu si návštěvníci vyzkoušeli, jak se chránit v případě požáru, seznámili se se základy požární ochrany, dozvěděli se, proč a kdy houkají sirény, co dělat při nutnosti ukrytí obyvatelstva, jak se připravit na evakuaci, jaké existují prostředky individuální ochrany a kdy a jak se použijí. Ve velkém stanu nouzového přežití viděli, jak je Hasičským záchranným sborem zajištěno nouzové přežití obyvatelstva v případě nutnosti. Pan Ing. Jaroslav Hupka,

pracovník krizového řízení MěÚ Sušice, seznámil návštěvníky s principy krizového řízení a jeho zajištěním v ORP Sušice. Pracovníci Českého červeného kříže názorně návštěvníkům předvedli základy poskytování první pomoci, což si následně mohli osobně vyzkoušet. V první dynamické ukázce členové jednotek HZS Plzeňského kraje, stanice Sušice a SDH Sušice a SDH Volšovy předvedli, jak by mohl probíhat protichemický zásah, včetně evakuace raněného a následné dekontaminace. V druhé ukázce bylo návštěvníkům předvedeno, jakým způsobem lze detekovat zdroj ionizujícího záření.

Kolegové z partnerského města Grafenau předvedli nové vozidlo, které je uzpůsobené pro pomoc obyvatelstvu v případě jeho ohrožení mimořádnou událostí, a postavili profesionální dekontaminační linku, která je součástí vybavení tohoto vozidla.

Během akce probíhala vědomostní soutěž, kdy si návštěvníci mohli ověřit své znalosti získané na jednotlivých stanovištích formou testu, který byl následně vyhodnocen. Soutěž probíhala ve dvou kategoriích, a to 6-14 let a 15 let a více. Vzory testů jsou uvedeny v příloze F. Celkem bylo rozdáno přes 100 testů, vyhodnoceno bylo 90. V každé kategorii se čtyřem návštěvníkům podařilo vyplnit test bez chyby. Tyto byly následně slosovány. Závěrem akce proběhlo vyhlášení vítězů a předání výher.

Kompletní fotodokumentace je k dispozici na přiloženém CD.

4.4.1 Zhodnocení akce z pohledu oslovených osob

Osloveni byli člen kulturní komise města Kašperské Hory Mgr. Věra Korcová, technik chemické a technické služby (dále jen CHTS) ÚO Klatovy por. Ing. Jaroslav Valdman, vedoucí odborné rady mládeže OSH Bohumír Bucifal, komentátor akce, a pracovník krizového řízení městského úřadu Sušice Ing. Jaroslav Hupka.

Člen kulturní komise města Kašperské Hory Mgr. Věra Korcová

Mgr. Korcová se k akci vyjádřila emailem dne 23. dubna 2018

„Zajímavé březnové odpoledne připravil SDH v Kašperských Horách v čele s paní Terezou Havlovou. Sám název Bezpečně nejen v Kašperských Horách přilákal na náměstí desítky návštěvníků. Potěšil mě zároveň velký počet pobíhajících dětí mezi jednotlivými stanovišti a mezi velkým množstvím nablýskaných hasičských aut. Mezi nimi nechyběl ani hasičský vůz partnerského města Grafenau. Cílem akce bylo seznámení veřejnosti nejen s rozmanitou prací SDH, ale rovněž jak se chovat bezpečně doma i v zaměstnání. Co

dělat, kdyby vypukl požár. Trochu jsem se bála vstoupit do stanu plného kouře. Dostalo se mi několika důležitých rad, jak se v takové situaci zachovat. V této souvislosti mi na dalším stanovišti podal dobrovolný hasič krátké školení o použití hasičských přístrojů. Rozhodně si ho domů koupíme. V současné složité situaci je dobré vědět, jak by v případě ohrožení fungovala ochrana obyvatelstva. Dozvěděla jsem se, jak funguje distribuce plynových masek, jak se chovat při chemické havárii, popř. jak se chránit běžně dostupnými prostředky. Český červený kříž připravil pro návštěvníky ukázku první pomoci. Mohla jsem si vyzkoušet i resuscitaci. Docela mě potěšilo, že byla před stanem fronta zájemců. U dalšího stanoviště se návštěvníci dozvěděli proč, jak a kdy houkají sirény. Rovněž důležité je, co bychom si měli zabalit do evakuačního zavazadla. Všem se líbily i ukázky protichemického a protiradiačního zásahu včetně provádění dekontaminace. Pro děti byl na závěr připraven test znalostí. Překvapilo mě, jak se s chutí pustily do vyplňování. Důležitých informací získali všichni opravdu hodně. Byla to zdařilá akce, která nejen pobavila, ale v mnohém poučila.“

Technik CHTS ÚO Klatovy, por. Ing. Jaroslav Valdman

Ing. Jaroslav Valdman své zhodnocení zaslal elektronicky 7. května. 2018

„Výběr zajišťujících účastníků této akce bylo náročným úkolem pro jednu fyzickou osobu (autorku projektu), neboť tyto akce jsou obvykle pořádány společně organizacemi Hasičským záchranným sborem daného kraje nebo Územního odboru, Záchrannou službou, Policií České republiky a dalšími, přičemž na koordinaci se podílí mnoho osob z těchto organizací. Výběr materiálu a ukázek byl pro návštěvníky této akce velmi zajímavým a vhodným k danému tématu. Své hodnocení opírám o názory účastníků, kteří přicházeli na stanoviště Hasičského záchranného sboru (stan nouzového přežití s ukázkami prostředků individuální ochrany a stan se zakouřením simulující nácvik pohybu v zakouřeném prostoru hořícího objektu). Všem účastníkům se tato ukázka líbila, mnozí dospělí si vzpomněli na školní docházku a používání těchto prostředků při nácviku krizových situací s použitím zbraní hromadného ničení. Další skupinou účastníků byli dětští návštěvníci, kteří si rádi zkoušeli některé vybrané prostředky. Na základě výše zmíněných skutečností mohu prohlásit, že autorka projektu předvedla výborné schopnosti při vyjednávání s odbornými organizacemi, logistické schopnosti pro zajištění a vzájemnou koordinaci mezi jednotlivými účastníky na velmi výborné úrovni.“

Vedoucí odborné rady mládeže OSH Bohumír Bucifal, komentátor akce

Bohumír Bucifal se k akci vyjádřil telefonicky 25. dubna 2018.

„Já jsem rád za jakoukoli akci preventivně výchovného charakteru, která je uskutečněna v rámci SDH. Pokud se mám vyjádřit konkrétně k akci Bezpečně nejen v Kašperských Horách, byla to velmi podařená akce, i z organizačního hlediska. Na celkovém průběhu akce jsem si nevšiml ničeho, co by průběh akce komplikovalo. Naprosto přesně se dařilo držet se harmonogramu, na stanovištích bylo neustále plno. Návštěvníci projevovali velký zájem o téma akce. Při dynamických ukázkách nespouštěli ze zasahujících hasičů oči. Atmosféra celé akce poukazovala na téměř profesionální přístup k její organizaci. Věnovat se preventivně výchovné činnosti v rámci SH ČMS je velmi důležité a pořádat podobné akce je jedním ze způsobů. Při organizaci takovéto akce se ukazuje, jak je důležité spolupracovat nejen v rámci SDH, ale i OSH a celého SH ČMS.“

Pracovník krizového řízení městského úřadu Sušice, Ing. Jaroslav Hupka

Ing. Jaroslav Hupka se vyjádřil cestou úředního dopisu adresovaného hlavnímu organizátorovi, referentovi prevence SDH Kašperské Hory 3. května 2018. Zde je uveden výňatek dopisu. Jeho celé znění je uvedeno v příloze G.

„Dne 24. března 2018 jsem se zúčastnil jako aktivní účastník Vámi organizované akce pro veřejnost v Kašperských Horách pod názvem „Bezpečně nejen v Kašperských Horách“. Po organizační stránce byla akce velmi dobře připravena. Jak časově tak i materiálně. Pro účastníky a veřejnost byly vybrány velmi dobré prostory a vytvořeno kvalitní zázemí. Oceňuji, že se povedlo aktivně zapojit početnou veřejnost do náplně dne formou soutěží pro děti i dospělé a na závěr ocenit ty nejlepší. Nejvíce si cením výběr a zaměření jednotlivých pracovišť. Pracoviště byla hodně směřována na znalosti problematiky ochrany obyvatelstva. Jak se chovat, jak postupovat a co dělat v případě, že pro občana nastane nepředvídaná událost. V současné době je kladen velký důraz na znalosti obyvatelstva pro činnost při mimořádných událostech a krizových stavech. Potřebu připravenosti obyvatelstva navíc umocňuje i zaváděna koncepce přípravy občanů v souvislosti s obranou státu. Proto kladně hodnotím zaměření a způsob provedení této akce a rovněž její pozitivní výsledek. Jako vedoucí jednoho z pracovišť a současně krizový orgán ORP Sušice musím konstatovat, že mě překvapil zájem nejenom dětí, ale hlavně dospělých obyvatel o získání informací a jejich aktivní přístup k hledání řešení k zodpovězení otázek vědomostní soutěže. Takových akcí pořádaných na teritoriu

ORP Sušice není moc. Vaše akce patřila mezi nejlepší a bezesporu může být inspirací i pro ostatní obce.“

5 Diskuze

Diplomová práce se zabývá realizací PVČ v rámci SDH. K tomuto účelu byla v rámci SDH Kašperské Hory realizována zábavně naučná akce s názvem Bezpečně nejen v Kašperských Horách. Akce byla zaměřena na seznámení veřejnosti s jednotlivými úkoly ochrany obyvatelstva, požární ochranou a prací složek IZS za mimořádných a krizových situací.

5.1 Zhodnocení průběhu příprav

Samotná realizace akce v sobě obnášela proces trvající více než šest měsíců. Nejnáročnější částí bylo naplánování a příprava akce. Vzhledem k poměrně velkému počtu zúčastněných osob a složek bylo poměrně náročně skloubit požadavky na termín konání akce. Nejobtížnější se ukázala být domluva o spolupráci s HZS Plzeňského kraje. Jedním z hlavních problematických bodů byl termín konání. Ředitelem ÚO Klatovy plk. Ing. Alešem Bucifalem byl navržen jiný termín, vzhledem k již vytvořenému plánu činností na rok 2018 a plánovaným dovoleným v daném termínu. S plk. Bucifalem byla také diskutována plánovaná stanoviště. Bohužel s některými nemohl plk. Bucifal souhlasit. Jednalo se např. o přistavení kontejneru nouzového přežití, ukázku laboratoře Třemošná a dynamické ukázky příslušníků. Důvody uvedl především personální a finanční. Spolupráce HZS Plzeňského kraje, jako s hlavním partnerem, byla potvrzena necelý měsíc před termínem konání. Z tohoto důvodu se detailní přípravy uskutečnily až v průběhu měsíce března. Konečná domluva s technikem CHTS proběhla dynamicky a bez větších problémů.

Domluva s vedoucími stanovišť a dalšími spolupracovníky proběhla bez sebemenších komplikací. Všichni uvítali možnost účasti na akci s nadšením i vzhledem k specifickému tématu akce. Pouze všichni poukazovali na nepříliš vhodný termín konání z důvodu proměnlivého jarního počasí.

Vzhledem k faktu, že v rámci SDH Kašperské Hory se akce podobného typu organizovala poprvé, byla značným problémem nezkušenost. K získání informací ohledně záležitostí nezbytných k samotné realizaci (žádost Radě města, uzavírky, technické zabezpečení atd.), byly využity zkušenosti bývalé pracovnice MěKIS Kašperské Hory paní Lucie Valentové, která organizátorům poskytla cenné rady. Veškeré její rady a připomínky byly následně zapracovány do metodické příručky.

5.2 Zhodnocení průběhu akce

V rámci průběhu akce se nevyskytly žádné komplikace. Objektivně lze posoudit, že všichni vedoucí stanovišť a další zúčastnění znali přesně své úlohy. Všechna stanoviště byla neustále obsazená. Jedním z důvodů vysoké návštěvnosti stanovišť byl dle mého názoru znalostní test. Na jednotlivých stanovištích a při pozorování dynamických ukázek návštěvníci mohli získat správné odpovědi. Zvláštní skutečností byla poměrně malé množství dospělých, kteří se zapojili do vyplnění testu.

Všichni vedoucí stanovišť aktivně návštěvníky seznamovali s problematikou, na kterou bylo jejich stanoviště zaměřeno, a projevili její znalost. Mnohým k tomuto posloužily zpracované podklady a materiály pro jednotlivá stanoviště.

Během akce byl velkým přínosem aktivní přístup komentátora znalého problematiky. Svým projevem nadchnul mnohé návštěvníky.

Harmonogram akce byl dodržen přesně. Akce byla zahájena v 13:00 úvodními proslovy a v 16:00 ukončena. A to především díky efektivní spolupráci a domluvě organizátorů a ostatních zúčastněných osob.

Zpráva o uskutečněné akci byla zveřejněna také v tisku. V příloze H je uveden článek z dubnového čísla Kašperskohorského zpravodaje. O proběhlé akci informoval také Klatovský deník, který zveřejnil krátkou reportáž o akci a rozhovor s hlavním organizátorem, viz příloha I.

Také z vyjádření oslovených osob plyne, že akce byla velmi zdařilá především vzhledem k velkému množství návštěvníků, kteří se do průběhu akce aktivně zapojili a projevili velký zájem o téma ochrany obyvatelstva.

5.2.1 Stanoviště 1 – zakouřený stan

Stanoviště bylo jedním z nejnavštěvovanějších. Hlavními návštěvníky byly děti, pro které pobyt v zakouřeném prostoru byl jednak zábavný, ale i v mnohém naučný. Návštěvníci konstatovali, že v zakouřeném prostoru téměř zcela ztráceli schopnost orientace. Někteří dospělí se vstupu zdráhali, avšak následně projevili velký zájem o způsob ochrany před účinky kouře. Instalace zakouřeného stanu je vhodným nástrojem, jak obyvatele seznámit s nutností požární prevence a ochrannými opatřeními v případě požáru.

Obrázek 13 Stanoviště 1 – zakouřený stan, zdroj: vlastní

5.2.2 Stanoviště 2 – požární ochrana

Pro mnohé návštěvníky bylo velkou zajímavostí seznámit se s různými druhy a způsoby použití PHP a alternativními způsoby hašení požáru. Možnost vyzkoušet si, jak funguje PHP, využili téměř všichni. Poté konstatovali, že o použití PHP dosud neměli dostatek informací a nikdy se jim nenaskytla možnost ho použít. Někteří se zajímali o ceny PHP a nutnost jejich instalace v objektech a domácnostech. Vedoucí stanoviště je s touto problematikou odborně seznámil.

Obrázek 14 Stanoviště 2 – požární ochrana, zdroj: vlastní

5.2.3 Stanoviště 3 – varovné signály

Na stanovišti byly předvedeny tři základní tóny sirén. Mnoho návštěvníků se o toto stanoviště zajímalo, jelikož většina před přehráním tónů sdělovala, že nejsou schopni mezi nimi poznat rozdíl. Následně byli velmi překvapeni, že mezi jednotlivými tóny rozdíl je, zvláště signál veřejná výstraha, který je naprosto odlišný od zbylých dvou. Pro návštěvníky také bylo zajímavostí zjištění, kdy a pro koho se daný signál používá. Především děti si zkoušely použití ruční sirény.

Obrázek 15 Stanoviště 3 - varovné signály, zdroj: vlastní

5.2.4 Stanoviště 4 – ukrytí obyvatelstva

I o stanoviště, které názorně přibližovalo návštěvníkům jednotlivé fáze činností po zaznění signálu veřejná výstraha, byl velký zájem. Návštěvníci ve většině případů neměli žádné povědomí o způsobu ukrytí v případě havárií, o to zajímavější pro ně byly sdělené informace. Nejčastějším dotazem byl rozdíl ve způsobu ukrytí při chemické a při radiační havárii. Dalším řešeným dotazem byla možnost využití vybudovaných stálých úkrytů, případně ukrytí v případě ozbrojených konfliktů.

Obrázek 16 Stanoviště 4 - ukrytí obyvatelstva, zdroj: vlastní

5.2.5 Stanoviště 5 – PIO, improvizovaná ochrana

Toto stanoviště bylo zajímavé pro návštěvníky všech věkových skupin. Ti mladší zjistili, jaké existují PIO a jaké prostředky lze využít k improvizované ochraně, starší generace zavzpomínaly na branná cvičení, která v mládí absolvovaly. Všechny zajímalo, kde jsou tyto PIO uskladněny a jakým způsobem by se distribuovaly obyvatelstvu. Mnoho dotazů bylo směřováno k problematice časové dostupnosti PIO. Návštěvníci byli překvapeni zjištěním, že PIO by byly distribuovány pouze v případě vyhlášení válečného stavu. Všechny informace jim byly poskytnuty vedoucím stanoviště, kterým byla pracovnice skladu HZS Plzeňského kraje umístěného v obci Mochtín.

Obrázek 17 Stanoviště 5 - PIO, improvizovaná ochrana, zdroj: vlastní

5.2.6 Stanoviště 6 – evakuace

Dalším zajímavým stanovištěm bylo stanoviště č. 6. Z připraveného materiálu a věcí běžné potřeby měli návštěvníci vybrat, které zabalit do připraveného zavazadla v případě nařízené evakuace. Ve většině případů bylo zavazadlo zabaleno správně. Nejčastější dotaz směřovaný k vedoucímu stanoviště se týkal oprávnění nařídit evakuaci, ať už plošnou nebo objektovou. Dále se návštěvníci zajímali o možnost evakuace domácích zvířat, především psů a koček.

Obrázek 18 Stanoviště 6 - evakuace, zdroj: vlastní

5.2.7 Stanoviště 7 – stan nouzového přežití

Stanoviště č. 7 bylo pro mnohé návštěvníky velkou zajímavostí. Většina se nikdy nesetkala s tímto způsobem zajištění nouzového ubytování v případě nařízené evakuace. Dalším překvapením byly balíčky s oblečením, lehátka, deky a další prostředky denní potřeby. Téměř každý se dotazoval na způsob použití stanu, kdy a za jakých okolností by byl použit, jak rychle by byl připraven apod. Zároveň byly pro návštěvníky lákavé ve stanu promítané vzdělávací filmy, u kterých se zastavil téměř každý. Všichni, kdo filmy zhlédli, konstatovali, že byly jakýmsi průřezem celé problematiky ochrany obyvatelstva. Instalace stanu nouzového přežití byla velmi dobrou volbou, protože patřil k největším zajímavostem celé akce.

Obrázek 19 Stanoviště 7 - stan nouzového přežití, zdroj: vlastní

5.2.8 Stanoviště 8 – protiplynový kontejner

Pro návštěvníky byl KPPL technikou, již nikdy neviděli. Proto téměř všichni využili možnosti prohlédnout si ho jak zvenku, tak zevnitř. Vedoucí stanoviště jim předvedl, jakým způsobem jsou doplňovány DPV, jejichž použití si návštěvníci mohli vyzkoušet. Pro děti byly na stanovišti velkým lákadlem nejrůznější ochranné oděvy a pomůcky.

Obrázek 20 Stanoviště 8 - protiplynový kontejner, zdroj: vlastní

5.2.9 Stanoviště 9 – krizové řízení

Dalším stanovištěm, které bylo pro návštěvníky velmi zajímavé, bylo stanoviště zaměřené na krizové řízení. Pracovník krizového řízení ORP Sušice odborně všechny zájemce seznámil s druhy krizových stavů a činností jednotlivých orgánů krizového řízení. Mnohé informací, které návštěvníci získali, pro ně byly naprosto neznámé a všichni byli překvapeni, jak je nejen v ORP Sušice, ale v celé ČR propracovaný systém

krizového řízení. Mnozí návštěvníci tohoto stanoviště se aktivně zapojovali svými dotazy. Nejen dospělí, ale i děti oceňovali odbornost a úroveň sdělovaných informací.

Obrázek 21 Stanoviště 9 - krizové řízení, zdroj: vlastní

5.2.10 Stanoviště 10 – první pomoc

Dalším často navštěvovaným stanovištěm bylo stanoviště pod vedením Českého červeného kříže. Návštěvníci si pod odborným vedením vyzkoušeli nepřímou srdeční masáže a umělého dýchání na figuríně a ošetření různých druhů krvácení na namaskovaných figurantech. Dále se dozvěděli mnoho užitečného o poskytování laické první pomoci. O možnost naučit se poskytnout první pomoc projevil zájem velký počet návštěvníků. Jako důvod svého zájmu uváděli, že tyto znalosti mohou zachránit život jejich blízkých.

Obrázek 22 Stanoviště 10 - první pomoc, zdroj: vlastní

5.3 Celkové zhodnocení

Realizovat PVČ v rámci SDH není snadným úkolem. Oproti propracovanému a koordinovanému systému provádění PVČ u HZS ČR pro SDH žádný takový systém neexistuje. Veškeré akce preventivně výchovného charakteru jsou závislé na možnostech, schopnostech a především ochotě jednotlivých členů SDH. Pro jednotlivé SDH chybí především koordinovaný systém, zahrnující například plán provádění PVČ. Systematizace vzdělávání veřejnosti je zahrnuta v mnoha koncepčních materiálech. Je to z důvodu zvyšování schopností jednotlivce ochránit sama sebe před nepříznivými účinky mimořádné situace. Z jednání ústředních odborných rad SH ČMS vyplývá potřeba intenzivněji se věnovat PVČ v rámci SDH. Dle mého názoru bohužel není momentálně v silách jednotlivých SDH věnovat se samostatně provádění PVČ bez ústřední koordinace. Nejlepším řešením by mohlo být zatraktivnění funkcí instruktora PVČ a preventisty působících ve SDH, například nabídkou spolupráce s koordinátory PVČ HZS kraje, poskytnutím vzdělávacích pomůcek a tištěných materiálů, předáním vlastních zkušeností apod.

Při realizaci zábavně naučné akce „Bezpečně v Kašperských Horách“ se osvědčila mezisborová spolupráce, především referentů prevence, ochrany obyvatelstva a vedoucích mladých hasičů, sborů okrsku č. 12 a dalších okolních sborů. Velkým přínosem pro úroveň celé akce byla spolupráce s HZS Plzeňského kraje, a to především z důvodu rozmanitého materiálního vybavení. Dalším velkým přínosem byl výběr stanovišť a jejich vedoucích, kteří všichni projevili znalost dané problematiky. Nelehký úkol měli hlavní organizátoři akce, tedy preventista a vedoucí mladých hasičů z SDH Kašperské Hory, kteří celou akci připravovali a organizovali její průběh. Vzhledem k neexistenci metodiky pro pořádání obdobných akcí čerpali především z rad zkušenějších.

Téma požární ochrany a ochrany obyvatelstva je stále aktuálnější. Seznamování veřejnosti s riziky a možnostmi sebeochrany při vzniku různých druhů mimořádných událostí by mělo být hlavním cílem všech, kdo působí na úseku požární ochrany a ochrany obyvatelstva, jak vyplývá z aktuální Koncepce ochrany obyvatelstva, tedy i SH ČMS. Nejblíže veřejnosti jsou SDH působící téměř v každé obci. Pokud SDH uspořádá ve své obci preventivně výchovnou akci, může ta být pro veřejnost ukázkou činnosti samotného SDH, ale i dalších záchranných složek a tím přispěje k zvyšování znalostí obyvatelstva

v oblastech bezpečnosti. Pro mě, jako pro referenta prevence a vedoucího MH, představuje podobná akce možnost zábavnou formou vzdělávat širokou veřejnost v oblasti ochrany obyvatelstva, požární ochrany a prevence, první pomoci a osobní bezpečnosti, a tím přispívat ke zvyšování celkové úrovně bezpečnosti.

6 Závěr

Diplomová práce se zabývala problematikou provádění PVČ a vzdělávání obyvatelstva v oblasti ochrany obyvatelstva a požární ochrany, zejména HZS ČR a SDH. V rámci zpracování práce byl vytvořen přehled právních a dalších předpisů a dokumentů, ze kterých vyplývá aktuálnost PVČ. Praktická část diplomové práce byla věnována provádění PVČ v rámci SDH Kašperské Hory, konkrétně přípravou a realizací zábavně naučné akce.

Pro zpracování práce byly stanoveny dva hlavní cíle, vytvoření podkladů pro realizaci akce a její samotná realizace. Dílčími cíli bylo vytvoření podkladů pro vedoucí jednotlivých stanovišť, vytvoření metodické příručky pro uspořádání preventivně výchovné akce a vytvoření harmonogramu akce. Vzhledem k charakteru diplomové práce nebyla stanovena výzkumná otázka ani hypotéza.

Zábavně naučná akce s názvem „Bezpečně nejen v Kašperských Horách“ proběhla 24. 3. 2018 na náměstí v Kašperských Horách pod záštitou města Kašperské Hory. Kromě členů SDH Kašperské Hory se jí aktivně účastnili členové pěti okolních SDH, hasiči města Grafenau, HZS Plzeňského kraje – stanice Sušice a ÚO Klatovy a pracovník krizového řízení ORP Sušice. Akce byla hodnocena maximálně kladně, a to návštěvníky, organizátory, vedoucími jednotlivých stanovišť i odborníky.

Samotné realizaci akce předcházelo období plánování a příprav trvající od června 2017 do března 2018. Během tohoto období byly zpracovány podklady pro vedoucí jednotlivých stanovišť, které zahrnovaly hlavní znalosti problematiky a způsob, jakým proběhne organizace na stanovišti. Poznatky, zkušenosti a připomínky z období plánování, příprav a samotné realizace byly následně zapracovány do metodické příručky, která může posloužit dalším SDH, které by chtěly podobnou akci uspořádat ve své obci. Nezbytnou součástí příprav akce bylo také vytvoření harmonogramu, podle kterého akce proběhla.

Z výše uvedeného vyplývá, že hlavní i dílčí cíle diplomové práce byly naplněny.

Diplomová práce podrobně popsala problematiku vzdělávání veřejnosti v oblasti ochrany obyvatelstva, jež je v dnešní době stále více aktuální vzhledem ke stále rostoucímu počtu různých druhů mimořádných událostí, ale i ke stále větší hrozbě terorismu, kterým je

ohroženo především civilní obyvatelstvo. Zvyšováním povědomí veřejnosti o rizicích a možných způsobech ochrany přispívá ke zvyšování bezpečnosti celé společnosti.

Výsledky diplomové práce budou nabídnuty k využití pro preventivně výchovnou činnost realizovanou Sdružením hasičů Čech, Moravy a Slezska a MV-GŘ HZS ČR.

7 Seznam literatury

1 ADAMEC, Vilém, 2013. *Metodický manuál pro přípravu specialistů ochrany obyvatelstva*. 1. vyd. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství. ISBN 978-80-7385-129-3.

2 BASÁKOVÁ, Lenka, 2018. Hasiči zpestřili den dětem ve Fakultní nemocnici Plzeň. *112: Odborný časopis požární ochrany, integrovaného záchranného systému a ochrany obyvatelstva*. Praha: MV-generální ředitelství HZS ČR, XVII (3/2018), 33. ISSN 1213-7057.

3 *Bezpečnostní strategie České republiky 2015*, 2015. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí České republiky. ISBN 978-80-7441-005-5.

4 ČESKO, 1985. Zákon o požární ochraně. In: *Sbírka zákonů ČR*. ročník 1985, částka 34, číslo 133. Dostupné také z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1985-133

5 ČESKO, 2002. Vyhláška k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva. In: *Sbírka zákonů ČR*. ročník 2002, částka 133, číslo 380. Dostupné také z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-380

6 ČESKO, 2015. Zákon o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů (zákon o hasičském záchranném sboru): o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů (zákon o hasičském záchranném sboru). In: *Sbírka zákonů ČR*. 135/2015, číslo 320. Dostupné také z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2015-320

7 ČESKO, 2000a. Zákon o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. In: *Sbírka zákonů ČR*. ročník 2000, částka 73, číslo 239. Dostupné také z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239

8 ČESKO, 2000b. Zákon o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon). In: *Sbírka zákonů ČR*. ročník 2000, částka 73, číslo 240. Dostupné také z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-240

9 ČESKOSLOVENSKO, 1920. Branný zákon republiky Československé. In: *Sbírka zákonů*. částka 41, číslo 193.

10 ČESKOSLOVENSKO, 1937. Zákon o branné výchově. In: *Sbírka zákonů*. číslo 184.

11 ČESKOSLOVENSKO, 1973. Zákon o branné výchově. In: *Sbírka zákonů*. částka 21, číslo 73.

12 ČSN EN 2, 1994. *Třídy požárů*. Praha: Český normalizační institut.

13 DAMEC, Jaroslav, Zdeněk GLOMB, Lucie KALVAROVÁ, Miloš KVARČÁK, Jiří LOŠÁK a Kateřina ORLÍKOVÁ, 2003. *Vybrané kapitoly z požární ochrany II. díl*. Ostrava: VŠB - TU Ostrava.

14 FRIML, Jan a Petr HANOUSEK, 1986. *Branná výchova pro studující učitelství*. 1. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství.

15 *Hasičský záchranný sbor České republiky*, 2013. Praha: MV-generální ředitelství HZS ČR jako přílohu časopisu 112 č. 5/2013. Dostupné také z: http://www.hzscr.cz/soubor/materialy-2015-hzs-cr-cz-pdf.aspx

16 Tereza a Jaroslav HAVEL, 2016. *Almanach k 140. výročí založení SDH Kašperské Hory*.

17 HÜTTER, Marek, Petr KOVÁCS, Radim PALOCH et al., 2014. *Učební texty pro přípravu ke zkoušce podle § 11 zákona o požární ochraně*. 1. Praha: MV-generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 246 s. ISBN 978-80-86466-61-3.

18 HZS Plzeňského kraje: Preventivně výchovná činnost, 2018. *HZS Plzeňského kraje* [online]. [cit. 2018-04-25]. Dostupné z: http://www.hzscr.cz/clanek/hzs-plzenskeho-kraje-menu-ochrana-obyvatelstva-preventivne-vychovna-cinnost-preventivne-vychovna-cinnost.aspx

19 Chování při požáru, © 2018. *Krizport: Portál krizového řízení JmK* [online]. [cit. 2018-03-14]. Dostupné z: http://krizport.firebrno.cz/navody/chovani-pri-pozaru

20 BASÁKOVÁ, Lenka a Pavla JAKOUBKOVÁ, 2017. Usínej bezpečně. *112: Odborný časopis požární ochrany, integrovaného záchranného systému a ochrany obyvatelstva*. Praha: MV-generální ředitelství HZS ČR, XVI (4/2017), 13. ISSN 1213-7057.

21 *Jaký hasicí přístroj na co použít?*, © 2018. In: Hasičský záchranný sbor Jihomoravského kraje [online]. [cit. 2018-04-23]. Dostupné z: http://www.firebrno.cz/vase-cesty-k-bezpeci/hasici-pristroje

22 KOMÍNEK, Peter, 1987. *Branná výchova v systému komunistické výchovy*. Brno: Krajské kulturní středisko.

23 *Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030*, 2014. Vyd. 1. Praha: MV - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. ISBN 978-80-86466-50-7. Dostupné také z: https://www.vlada.cz/assets/ppov/brs/dokumenty/Koncepce-ochrany-obyvatelstva-2020-2030_1_.pdf

24 KONÍŘOVÁ, Marta, 2006. *Branná výchova: soupis učebnic branné výchovy ve sbírce oddělení dějin školství Muzea Komenského v Přerově*. Přerov: Muzeum Komenského v Přerově. ISBN 80-239-8964-2.

25 KRAJSOVÁ, Veronika, Daniela RYBÁŘOVÁ a Lukáš HUTTA, 2016. Nové vzdělávací programy a pomůcky pro preventivně výchovnou činnost. *112: Odborný časopis požární ochrany, integrovaného záchranného systému a ochrany obyvatelstva*. Praha: MV-generální ředitelství HZS ČR, XV (5/2016), 26-27. ISSN 1213-7057.

26 KRATOCHVÍLOVÁ, Danuše a Libor FOLWARCZNY, 2013. *Ochrana obyvatelstva*. 2., aktualiz. vyd. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 177 s. Spektrum (Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství). ISBN 9788073851347.

27 *Krizové stavy: Vyhlašování krizových stavů*, © 2018. In: Krizport: Portál krizového řízení HZS JmK [online]. [cit. 2018-04-23]. Dostupné z: http://krizport.firebrno.cz/dokumenty/vyhlasovani-krizovych-stavu

28 KRÖMER, Antonín, 2013. Setkání v Ostravě ke 20. výročí vzniku programu Hasík CZ. *112: Odborný časopis požární ochrany, integrovaného záchranného systému a ochrany obyvatelstva*. Praha: MV-generální ředitelství HZS ČR, XVI (1/2017), 2. ISSN 1213-7057.

29 KROUPA, Miroslav, 2004. *Chování obyvatelstva v případě havárie s únikem nebezpečných chemických látek: příručka pro orgány státní správy, územní samosprávy, právnické osoby a podnikající fyzické osoby a obyvatelstvo*. Praha: Ministerstvo vnitra - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. ISBN 80-86640-23-x.

30 LINHART, Petr, 1999. *Ochrana člověka za mimořádných situací: příručka pro učitele základních a středních škol*. Praha: Tech-market. ISBN 8086114252.

31 MARTÍNEK, Bohumír, 2013. *Metodický manuál pro přípravu techniků ochrany obyvatelstva*. 1. vyd. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství. ISBN 978-80-7385-131-6.

32 MARTÍNEK, Bohumír, 2014. *Metodický manuál pro přípravu preventistů ochrany obyvatelstva*. 1. vyd. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství. ISBN 978-80-7385-146-0.

33 MARTÍNEK, Bohumír a Petr LINHART, 2006. *Ochrana obyvatelstva: MODUL E*. 1. Praha: MV-generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR.

34 MARVAN, Lukáš, 2018. Projekt „Hasiči pro školy“ odstartoval, bezplatně míří do všech základních škol. In: *Požáry.cz: ohnisko žhavých zpráv* [online]. [cit. 2018-04-26]. Dostupné z: https://www.pozary.cz/clanek/186737-projekt-hasici-pro-skoly-odstartoval-bezplatne-miri-do-vsech-zakladnich-skol/

35 *Masky pro obyvatele*, b.r. Dostupné také z: http://www.mestosusice.cz/mususice/user/deska/Krize/Masky%20pro%20obyvatele.pdf

36 MATIČKA, Václav, 1982. *Branná výchova*. Brno: Univerzita J.E. Purkyně.

37 MATOUŠEK, Jiří, Iason URBAN a Petr LINHART, 2008. *CBRN: detekce a monitorování, fyzická ochrana, dekontaminace*. 1. vyd. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 232 s. Spektrum (Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství). ISBN 978-80-7385-048-7.

38 MEJSNAR, Karel, 1975. *Branná výchova pro 8. a 9. ročník základní devítileté školy*. 1. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 130 s.

39 *Metodický pokyn ke zpracování typových plánů*, 2017. Praha: MV-generální ředitelství HZS ČR jako příloha časopisu 112 číslo 2/2017.

40 *Metodický pokyn starosty SH ČMS: k provádění přípravy k získání odbornosti v oblasti ochrany obyvatelstva a podmínek k získání odznaků odbornosti Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska*, 2017.

41 MIKULKA, Bohdan, Štěpán MIKULKA a Miroslav PIŇOS, 2015. *Hasík CZ - Výchova dětí v oblasti požární ochrany a ochrany obyvatelstva: Metodická příručka pro instruktory PVČ na základních školách*. 3. vyd. Bruntál: Citadela Bruntál ve spolupráci s HZS Moravskoslezského kraje, 200 s.

42 MRÁZEK, Daniel, 2015. *Co byla branná výchova*. In: Český rozhlas [online]. [cit. 2018-04-25]. Dostupné z: https://plus.rozhlas.cz/co-byla-branna-vychova-6615144

43 *National Fire Protection Association: The Leading Information and Knowledge Resurce on Fire, Electrical and Hazards* [online], © 2018. [cit. 2018-04-29]. Dostupné z: https://www.nfpa.org/

44 *Nouzové přežití: Nouzové přežití v Plzeňském kraji*, © 2018. Hasičský záchranný sbor České republiky [online]. [cit. 2018-03-15]. Dostupné z: http://www.hzscr.cz/clanek/nouzove-preziti-852713.aspx

45 *Organizační struktura HZS ČR, 2017*. In: Hasičský záchranný sbor České republiky [online]. [cit. 2018-04-23]. Dostupné z: http://www.hzscr.cz/soubor/organizacni-struktura-hzs-cr-pdf.aspx

46 *Pokyn generálního ředitele HZS ČR: k realizaci preventivně výchovné činnosti u HZS ČR*, 2015. Dostupné také z: http://metodika.cahd.cz/ostatni/SIAR%2015-06%20PVC%20u%20HZSCR.pdf

47 *Pokyn generálního ředitele HZS ČR: kterým se vydává organizační řád MV-generálního ředitelství HZS ČR*, 2017. In: Sbírka interních aktů řízení generálního ředitele HZS ČR. Praha, částka 17. Dostupné také z: http://www.hzscr.cz/soubor/siar-ca-17-2017-pokyn-17-z-20-3-pdf.aspx

48 *Pokyn MŠMT: k začlenění tematiky ochrany člověka za mimořádných událostí do vzdělávacích programů*, 2003. In: . Praha, Č. j. 12 050/03-22. Dostupné také z: http://www.msmt.cz/ministerstvo/pokyn-msmt-k-zacleneni-tematiky-ochrany-cloveka-za-mimoradnych-udalosti-do-vzdelavacich-programu-a-dodatek-k-ucebnim-dokumentum-pro-zakladni-skoly-stredni-skoly-specialni-skoly-a-vyssi-odborne-skoly-ochrana-cloveka-za-mimoradnych-udalosti-1

49 *Portál Hasík CZ: Preventivně výchovná činnost v oblasti požární ochrany a ochran obyvatelstva* [online], © 2018. [cit. 2018-04-26]. Dostupné z: www.hasik.cz

50 *Příručka pro ochranu obyvatel při radiační havárii JE Temelín 2018 - 2019*, 2018. In: Skupina ČEZ [online]. [cit. 2018-03-15]. Dostupné z: https://www.cez.cz/edee/content/file/energie-a-zivotni-prostredi/temelin/ete_havarijni_prirucka_2018-2019.pdf

51 REKTOŘÍK, Jaroslav et al., 2004. *Krizový management ve veřejné správě: teorie a praxe*. Vyd. 1. Praha: Ekopress, 249 s. ISBN 8086119831.

52 ROŠKO, David, 2014. Jednoduché hasební prostředky. *Hasiči vzdělávání: Vzdělávací portál jednotek požární ochrany* [online]. [cit. 2018-03-14]. Dostupné z: https://www.hasici-vzdelavani.cz/content/jednoduche-hasebni-prostredky

53 *Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska* [online], © 2018. [cit. 2018-04-26]. Dostupné z: www.dh.cz

54 *Sebeobrana obyvatelstva ukrytím: Metodická pomůcka pro orgány státní správy, územní samosprávy, právnické osoby a podnikající fyzické osoby*, 2001. Praha: Ministerstvo vnitra - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. Dostupné také z: http://www.hzscr.cz/soubor/prirucka-pdf.aspx

55 *Seznam stálých úkrytů v ČR: Přehled všech stálých úkrytů v České republice bez ochranných systémů podzemních dopravních staveb*, 2014. Dostupné také z: http://www.hzscr.cz/soubor/seznam-su-v-cr-pdf.aspx

56 SKALSKÁ, Květoslava, Zdeněk HANUŠKA a Milan DUBSKÝ, 2010. *Integrovaný záchranný systém a požární ochrana: modul I*. Vyd. 1. Praha: MV - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. ISBN 978-80-86640-59-4.

57 *Směrnice činnosti s kolektivy mladých hasičů SH ČMS*, 2011. Dostupné také z: https://mladez.dh.cz/images/Dokumenty/mladez/smernice-cinnosti-s-kolektivy-mh.pdf

58 *Smokey Bear* [online], © 2018 [cit. 2018-04-29]. Dostupné z: https://smokeybear.com

59 *Sparky* [online], © 2016. [cit. 2018-04-29]. Dostupné z: http://sparky.org/

60 *Stanovy Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska: ve znění přijatém III. řádným sjezdem, konaným ve dnech 2. a 3. 7. 2005 v Klatovech, ve znění změn přijatých Shromážděním starostů OSH dne 14. 4. 2012, 17. 10. 2014 a ve znění změn přijatých Shromážděním starostů OSH dne 22. 4. 2017*, 2005. In: . Dostupné také z: https://www.dh.cz/images/Dokumenty/Vnitroorganizacni/Stanovy-SH-MS-2017.pdf

61 *Statistická ročenka 2017*, 2018. Praha: MV-generální ředitelství HZS ČR jako příloha časopisu 112 číslo 3/2018.

62 ŠENOVSKÝ, Michail, Vilém ADAMEC a Zdeněk HANUŠKA, 2007. *Integrovaný záchranný systém*. 2. vyd. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství. Spektrum (Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství). ISBN 9788073850074.

63 ŠRÁMEK, Pavel, 2008. *Ve stínu Mnichova: z historie československé armády 1932-1939*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta. ISBN 978-80-204-1848-7.

64 *Teoretický základ – Jak se chovat při požáru*, © 2018. Dostupné také z: http://www.zachranny-kruh.cz/index.php

65 TILCEROVÁ, Eleonóra, 2013. Cílem zavedení samostatného předmětu. *112: Odborný časopis požární ochrany, integrovaného záchranného systému a*

ochrany obyvatelstva. Praha: MV-generální ředitelství HZS ČR, XII (12/2013), 16-18. ISSN 1213-7057.

66 TILCEROVÁ, Eleonóra a Michal FANC, 2017. Koncepce vzdělávání v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení. *112: Odborný časopis požární ochrany, integrovaného záchranného systému a ochrany obyvatelstva*. Praha: MV-generální ředitelství HZS ČR, XVI (8/2017), 14-15. ISSN 1213-7057.

67 *Ukrytí obyvatelstva v České republice: Stálé úkryty*, 2014. In: Hasičský záchranný sbor České republiky [online]. [cit. 2018-03-15]. Dostupné z: http://www.hzscr.cz/clanek/ukryti-obyvatelstva-v-ceske-republice.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d

68 *Záchranný kruh* [online], © 2018. [cit. 2018-04-26]. Dostupné z: http://www.zachranny-kruh.cz/

8 Seznam tabulek a obrázků

Seznam tabulek

Tabulka 1 PVČ realizovaná HZS ČR 21
Tabulka 2 Druhy a způsob použití PHP 40
Tabulka 3 Typové plány 50

Seznam obrázků

Obrázek 1 Struktura HZS České republiky 19
Obrázek 2 Pokrytí ČR programem Hasík CZ 22
Obrázek 3 Pan kroužek - maskot projektu 23
Obrázek 4 Logo NFPA 29
Obrázek 5 Požární pes Sparky 30
Obrázek 6 Smokey Bear - plakát kampaně 31
Obrázek 7 Trojúhelník hoření 38
Obrázek 8 Všeobecná výstraha 41
Obrázek 9 Požární poplach – rotační siréna 41
Obrázek 10 Požární poplach – elektronická siréna 42
Obrázek 11 Zkouška sirén, zdroj: (Česko, 2002) 42
Obrázek 12 Struktura krizového řízení v České republice 49
Obrázek 13 Stanoviště 1 – zakouřený stan 59
Obrázek 14 Stanoviště 2 – požární ochrana 59
Obrázek 15 Stanoviště 3 - varovné signály 60
Obrázek 16 Stanoviště 4 - ukrytí obyvatelstva 61
Obrázek 17 Stanoviště 5 - PIO, improvizovaná ochrana 61
Obrázek 18 Stanoviště 6 - evakuace 62
Obrázek 19 Stanoviště 7 - stan nouzového přežití 63
Obrázek 20 Stanoviště 8 - protiplynový kontejner 63
Obrázek 21 Stanoviště 9 - krizové řízení 64
Obrázek 22 Stanoviště 10 - první pomoc 64

9 Seznam zkratek

DPV	vzduchový dýchací přístroj
DÚP	domácí únikový plán
GŘ HZS ČR	Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky
HZS	Hasičský záchranný sbor
CHTS	chemická a technická služba
JSVV	jednotný systém varování a vyrozumění
KHS	krajské sdružení hasičů
KPPL	protiplynový kontejner
KPR	kardiopulmonální resuscitace
MěKIS	městské kulturní a informační středisko
MěÚ	městský úřad
MH	mladí hasiči
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MU	mimořádná událost
MV	Ministerstvo vnitra
NCHL	nebezpečná chemická látka
OO	ochrana obyvatelstva
ORP	obec s rozšířenou působností
OSH	okresní sdružení hasičů
PHP	přenosný hasicí přístroj
PIO	prostředky individuální ochrany

PO	požární ochrana
PVČ	preventivně výchovná činnost
Sb.	Sbírka zákonů
SDH	sbor dobrovolných hasičů
SH ČMS	Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska
TL	tlaková lahev
ÚO	územní odbor
ÚOROO	Ústřední odborná rada ochrany obyvatelstva
ÚORP	Ústřední odborná rada prevence
ZaLP	záchranné a likvidační práce
apod.	a podobně
atd.	a tak dále
č.	číslo
tzv.	takzvaný

10 Přílohy

Příloha A – Články v Kašperskohorském zpravodaji č. 2/2018 a č. 3/2018

Příloha B – Plakát „Bezpečně nejen v Kašperských Horách“

Příloha C – Krizové stavy v České republice a způsob jejich vyhlášení

Příloha D – Metodická příručka

Příloha E – Harmonogram akce Bezpečně nejen v Kašperských Horách

Příloha F – Vzory vědomostních testů

Příloha G – Úřední dopis od pracovníka krizového řízení ORP Sušice

Příloha H – Článek v Kašperskohorském zpravodaji č. 4/2018

Příloha I – Článek v Klatovském deníku č. 75 z 29. března 2018

Ochrana obyvatelstva, aneb co bychom měli vědět

Ochranou obyvatelstva ve smyslu zákona o integrovaném záchranném systému je především plnění úkolů civilní ochrany, zejména varování, evakuace, ukrytí a nouzové přežití obyvatelstva a další opatření k zabezpečení ochrany jeho života, zdraví a majetku. Tyto a další činnosti jsou zabezpečovány hasičským záchranným sborem a orgány obcí a dalšími. Tato problematika se dotýká každého jednotlivce. Co bychom tedy jako „obyvatelstvo" o tomto měli vědět? Především, že hrozby a rizika z nich plynoucí existují všude kolem nás. Ať už se jedná o mimořádné události, jako například dopravní nehoda, požár, vichřice, sněhová kalamita atd. nebo velké krizové situace – povodně, chemická a radiační havárie, narušení dodávek energií..., které vyžadují plošnou evakuaci, případně i nouzové ubytování obyvatel a další činnosti orgánů krizového řízení.

Nejdůležitější činností v rámci ochrany obyvatelstva je jeho včasné varování před hrozící událostí. K tomuto účelu i v našem městě je využíváno jednotného systému varování a vyrozumění, tedy zvuku sirén. **Existují 3 druhy tónu sirény.** *Požární poplach určený pro svolání jednotky dobrovolných hasičů* (60 s trvající jednou přerušený tón),

Pokračování na následující straně

Dokončení ze strany 9

zkouška sirén (každá 1. středa v měsíci v 12:00, nepřerušený tón po dobu 140 s) *a Všeobecná Výstraha* (kolísavý tón, 140 s). Zároveň s varovným tónem proběhne informace pro obyvatele, o jakou hrozící mimořádnou událost se jedná, a následně budou sděleny informace, jak se zachovat. Základem je, nepanikařit a především se řídit danými pokyny, případně se připravit na evakuaci. Co dělat v případě že je evakuace nezbytná? Připravit sobě a rodinným příslušníkům, především dětem, evakuační zavazadlo (nejnutnější potřeby na následující dny), a postupovat dle pokynů.

Vzhledem k šíři problematiky budou vycházet další články zaměřené na konkrétní mimořádné události, kde se dozvíte, které z nich mohou nastat i v našem městě a jak se při nich zachovat.

Důležité je, ať už se jedná o jakoukoli mimořádnou událost, mít povědomí, co dělat, zachovat klid, a spolehnout se na pokyny osob a orgánů, které jsou v těchto situacích za naše životy a zdraví zodpovědné.

Zároveň bych vás chtěla pozvat na zábavně naučné odpoledne pro děti a dospělé, které pořádá Sbor dobrovolných hasičů Kašperské Hory 24. 3. 2018. Dozvíte se spoustu zajímavých informací a budete si moci vyzkoušet, jak se v které situaci zachovat. Bližší informace o konání akce budou poskytnuty v následujícím čísle. Těšíme se na viděnou.

Tereza Havlová

Ochrana obyvatelstva,

aneb, co bychom měli vědět 2

Minulý článek objasňoval široký pojem ochrany obyvatelstva a přiblížil způsoby varování obyvatel před hrozícím nebezpečím. V tomto článku bych ráda objasnila další z úkolů civilní ochrany, a to ukrytí a evakuaci obyvatelstva.

Improvizované ukrytí navazuje na varování obyvatelstva a využívá se především při velkých haváriích s rizikem kontaminace nebezpečnými látkami a účinkem pronikavé radiace (chemická nebo radiační havárie). Nejdůležitější je zachovat klid a vyhledat nejbližší budovu, ve které je možné se ukrýt. V případě úniku nebezpečných látek nejlépe v místnosti nacházející se ve vyšších patrech, při radiační havárii v místnosti ideálně suterénní či sklepní s minimem oken. Následně pustit TV či rozhlas (ČT1, ČT 24, ČRo), kde budou sdělovány informace pro další činnost, vypnout ventilaci a utěsnit otvory a pokud možno, omezit nutnost opuštění úkrytu na nezbytnou dobu, chránit si dýchací cesty, oči a povrch těla – žádné místo nesmí zůstat nezakryté. Tyto prostředky je nutné použít i v případě evakuace.

V případě nutnosti může být nutné evakuovat obyvatelstvo z míst ohrožených mimořádnou událostí do míst (evakuačních středisek), kde je pro evakuované obyvatelstvo zajištěno náhradní ubytování a stravování. O nutnosti evakuace jsou osoby, kterých se týká informovány hromadnými sdělovacími prostředky a místními sdělovacími prostředky, např. městským rozhlasem. Je bezpodmínečně nutné řídit se pokyny orgánů veřejné správy (starosta obce) a záchranných složek, především neevakuovat se bez předchozí výzvy. Po výzvě k evakuaci je každý povinnen zajistit sobě a členům své rodiny **evakuační zavazadlo** – především jídlo, pití, osobní doklady, peníze, léky, hygiena, oblečení a vybavení pro přespání ... a následně zavazadlo označit jménem a adresou jeho majitele. Před opuštěním domácnosti je třeba zajistit:

- uhašení otevřeného ohně v topidlech
- vypnutí a odpojení elektrických spotřebičů (kromě lednice a mrazáku), nevypínat hlavní jistič!
- uzavření přívodu vody a plynu
- ověřit, zda o nutnosti evakuace vědí sousedé
- vybavit děti cedulkou se jménem a adresou
- kočky a psi – vzít s sebou v uzavřených přepravkách, jiná zvířata zabezpečit vodou a krmivem na 2 – 3 dny a kontaktovat Státní veterinární správu
- vzít evakuační zavazadlo, uzamknout byt a na vstupní dveře připevnit oznámení o opuštění bytu.

Evakuace se provádí buď vlastním vozidlem, nebo hromadnými dopravními prostředky (z předem stanoveného místa). V případě samostatné evakuace do místa vlastního náhradního ubytování (např. k příbuzným) je o tomto nutné informovat obecní úřad obce v daném místě.

S ohledem na místní podmínky je málo pravděpodobné, že bychom se mohli setkat s takovou mimořádnou událostí, kdy by bylo třeba evakuovat celé město, ale určité znalosti o tom, jak se zachovat při větších mimořádných událostech se určitě mohou hodit každému z nás.

Pokud vás nejen tato problematika zajímá, velmi ráda bych vás za Sbor dobrovolných hasičů pozvala **24. 3. 2018 na náměstí v Kašperských Horách, kde od 13 do 16 hodin proběhne akce pro děti i dospělé s názvem Bezpečně (nejen) v Kašperských Horách**. V rámci akce zjistíte, jak je zabezpečena ochrana obyvatelstva nejen v našem městě, uvidíte práci integrovaného záchranného systému při mimořádných událostech, vyzkoušíte si sbalit evakuační zavazadlo, rozeznat varovné signály a mnoho dalšího. Během akce také proběhne znalostní soutěž o věcné ceny. Budeme se na vás moc těšit

Tereza Hašková Tymichová

Příloha B: Plakát „Bezpečně nejen v Kašperských Horách“

Příloha C: Krizové stavy v České republice a způsob jejich vyhlášení

	STAV NEBEZPEČÍ	NOUZOVÝ STAV	STAV OHROŽENÍ STÁTU	VÁLEČNÝ STAV
právní předpis	§3 Zk. č. 240/2000 Sb.	čl. 5 ústavního zákona č. 110/1998 Sb.	čl. 7 ústavního zákona č. 110/1998 Sb.	čl. 43 ústavního zákona č. 1/1993 Sb.
důvod	- jako bezodkladné opatření, jsou-li ohroženy životy, zdraví, majetek, životní prostředí, intenzita ohrožení nedosahuje značného rozsahu, a není možné odvrátit ohrožení běžnou činností správních úřadů, orgánů krajů a obcí, složek IZS nebo subjektů kritické infrastruktury - vyhlašuje se jen s uvedením důvodů a na nezbytně nutnou dobu	- v případě živelních pohrom, ekologických nebo průmyslových havárií, nehod nebo jiného nebezpečí, které ve značném rozsahu ohrožují životy, zdraví nebo majetkové hodnoty anebo vnitřní pořádek a bezpečnost - vyhlašuje se jen s uvedením důvodů na určitou dobu a pro určitém území	- je-li bezprostředně ohrožena svrchovanost nebo územní celistvost státu anebo jeho demokratické základy	- v případě napadení ČR nebo je-li třeba plnit mezinárodní smluvní závazky o společné obraně proti napadení
kdo vyhlašuje	- hejtman kraje (primátor hl. m.) - neprodleně informuje vládu, MV, sousední kraje, a pokud mohou být krizovou situací dotčeny, též další kraje	- vláda ČR (předseda vlády, je-li nebezpečí z prodlení) - vláda o vyhlášení NS neprodleně informuje PS, která může vyhlášení zrušit	- Parlament na návrh vlády	- Parlament
území	- celé území kraje nebo jeho část	- celý stát, omezené území státu	- celý stát, omezené území státu	- celý stát

doba trvání	- nejvýše 30 dnů (prodloužení jen se souhlasem vlády)	- nejvýše 30 dnů (prodloužení jen se souhlasem poslanecké sněmovny)	- není omezena	- není omezena
účinnost	- okamžikem, který se stanoví v rozhodnutí o vyhlášení SN	- okamžikem, který se v rozhodnutí stanoví	- okamžikem, která se v rozhodnutí stanoví	- okamžikem, který se v rozhodnutí stanoví
způsob vyhlášení	- ve Věstníku právních předpisů kraje	- stejně jako zákon	- stejně jako zákon	- stejně jako zákon
zveřejnění	- na úřední desce KÚ a na úředních deskách OÚ na území, kde byl SN vyhlášen, zveřejnění také dalšími způsoby – prostřednictvím hromadných sdělovacích prostředků a místního rozhlasu	- v hromadných sdělovacích prostředcích	- v hromadných sdělovacích prostředcích	- v hromadných sdělovacích prostředcích
další	- rozhodnutí o vyhlášení SN musí obsahovat krizová opatření a jejich rozsah - změna krizových opatření musí být rovněž vyhlášena - nelze vyhlásit z důvodu stávky vedené na ochranu práv a oprávněných hospodářských a sociálních zájmů	- současně s vyhlášením NS musí vláda vymezit, která práva stanovena ve zvláštním zákoně a v jakém rozsahu se v souladu s LZPS omezují a které povinnosti a v jakém rozsahu se ukládají - nelze vyhlásit z důvodu stávky vedené na ochranu práv a oprávněných hospodářských a sociálních zájmů	- k přijetí usnesení o vyhlášení SOS je třeba souhlasu nadpoloviční většiny všech poslanců a souhlasu nadpoloviční většiny všech senátorů j	- k přijetí usnesení o vyhlášení VS je třeba souhlasu nadpoloviční většiny všech poslanců a souhlasu nadpoloviční většiny všech senátorů

zdroj: (Krizové stavy, © 2018)

Příloha D: Metodická příručka

ORGANIZUJEME

preventivně výchovnou

AKCI

aneb

JAK NA TO

Rozhodli jste se, že v rámci svého SDH uspořádáte ve vaší obci preventivně výchovnou akci?

Právě držíte v rukou příručku zahrnující základní prvky organizace, které jsou předpokladem povedené akce. ☺

PLÁNOVÁNÍ

Než se pustíme do realizace samotné akce, je třeba ujasnit si několik důležitých skutečností.

1. CO?

Nejprve musíme vymyslet, co chceme dělat, jaké bude zaměření a cíl celé akce. K tomu nám pomohou následující otázky:

- chceme akci zábavnou, nebo spíše výchovnou a vzdělávací?
- na jakou cílovou skupinu obyvatel se zaměříme? Rodiny s dětmi? Dospělí? Senioři?
- s kým chceme na akci spolupracovat? Případně, jaké ukázky na akci chceme?
- jakou časovou náročnost akce si představujeme? Celý den, nebo několik hodin?
- co bude kritériem pro zhodnocení úspěšnosti akce? Počet návštěvníků? Dodržení harmonogramu?

Nezapomenout na vymyšlení názvu akce! Nejlépe krátký, výstižný, obsahující základní myšlenku akce.

2. KDO?

V rámci plánování si určíme skupinu lidí, kteří budou mít hlavní úlohu v organizaci. (tzv. „organizační tým“) Zároveň si rozdělíme, kdo co bude mít na starosti a jakým

způsobem si budeme předávat informace o stavu příprav. Rozhodně se nedoporučuje, organizovat cokoli jako jednotlivec.

3. KDY?

Termín akce je klíčový. Některé termíny jsou pevně dané (4. 5. Den hasičů, 1. 6. Den dětí atd.) Pokud termín sami zvolíme, určíme ho dostatečně dlouho předem, minimálně 6 měsíců. Od včasného výběru termínu se odvíjí další plánování a přípravy, včetně propagace.

Roli ve výběru hraje rovněž roční období. V létě je sice dobré počasí, avšak kulturních akcí bývá mnoho, zimní období je naopak naprosto nevhodné pro akce pořádané po širým nebem.

V ideálním případě vybereme více vhodných termínů – pro případ domluvy s dalšími spolupracujícími (dovolené, školení, víkend…).

Vybraný termín je poté třeba co nejdříve zaregistrovat na obecním úřadě (např. městské kulturní a informační středisko), a to z důvodu dalších plánovaných akcí v obci. Ideálně se předběžně informovat o možnosti volných termínů ve vybraném období.

4. KDE?

Dle předpokládaného počtu návštěvníků akce zvolíme vhodný prostor, ať už venkovní, nebo vnitřní. Prostor volíme také s ohledem na množství a druh použité

techniky, prostorovou náročnost dynamických ukázek a jednotlivých stanovišť atp.

Nejlepší je volit prostor v centru dění obce (např. náměstí) s dobrou dostupností a možnostmi parkování návštěvníků a techniky.

O vybraném prostoru si následně zjistíme, kde a jakým způsobem zažádat o povolení konání dané akce a z toho plynoucí povinnosti (např. obecně závazná vyhláška obce o místním poplatku za využívání veřejného prostranství).

5. ZA KOLIK?

Každá akce něco stojí. Proto je třeba si předem stanovit přibližný rozpočet. Následně zjistit, zda bude akce financována z vlastních zdrojů, či zda bude třeba sehnat finance od soukromých sponzorů, nebo jestli na ni lze využít dotační program, např. obce.

Případně si stanovit návratnost financí. Zda se bude vybírat vstupné, zda bude zajištěno občerstvení, za jaké ceny atd.

PŘÍPRAVY

Před zahájením samotných příprav si uděláme jejich harmonogram a rozdělení úkolů jednotlivým členům organizačního týmu včetně pevného stanovení termínů vzájemného předávání informací o stavu příprav.

6 měsíců předem

Půl roku před naplánovaným termínem konání akce je třeba zajistit následující úkoly:

- první schůzka organizačního týmu, kde se stanoví přesné zaměření akce a vybere se termín konání,
- informování se o termínech plánovaných akcí v obci (poskytne kulturní a informační středisko),
- prvotní schůzky s potencionálními spolupracovníky – vedoucí jednotlivých stanovišť, osoby zajišťující ukázky, HZS kraje, zástupci obce, Policie ČR, komentátor, zvukař další. Stanovení termínu, kdy domluveným spolupracovníkům budou předány další informace. Po těchto domluvách by měl být stanoven pevný termín.
- nahlášení pevného termínu akce na obecním úřadě a domluva na předběžné spolupráci a propagaci akce.

3 měsíce předem

Nyní je nejvyšší čas na připravit si přesné podklady pro jednotlivá stanoviště a pro celou akci. Tyto podklady pak co nejdříve poskytneme všem zúčastněným osobám.

Zároveň se zaměříme na propagaci akce, která by měla započít 2-3 měsíce předem a probíhat po celé období příprav. Využijeme k ní všechny dostupné prostředky. Osvědčilo se zejména:

- příspěvky v místním tisku
- vytvoření události na facebooku, případně využití dalších sociálních sítí, a její následné pravidelné sdílení
- vytvoření plakátu a jeho distribuce – regionální tisk, internet, emaily vybraným institucím a osobám, využití výlepových ploch obce …
- osobní pozvání
- zahrnutí akce do plánu kulturních akcí obce (spolupráce s kulturním a informačním střediskem obce)

Cca 2 měsíce předem je nezbytné podat žádost radě obce o povolení využít veřejné prostory. Přitom je třeba se řídit obecně závaznou vyhláškou obce.

Dále zařizujeme uzavírku silnic (obecní úřad), technické vybavení – například zapůjčení vybavení obce (stan, podium, pivní sety, odpadkové koše, elektřina atd. dle možností obce), zajištění toalet (např. veřejné WC, Toy

Toy). Dle domluvy na obci zahrneme vše nezbytné do žádosti radě obce.

1 měsíc předem

Měsíc před akcí by měly proběhnout definitivní domluvy o účasti oslovených osob a organizací, případně doladění detailů jejich účasti na akci s přihlédnutím k vypracovaným podkladům.

V tomto období by měla intenzivně probíhat propagace akce.

V rámci SDH je dobré rozdělit přesné úkoly všem členům, kteří projeví zájem se akce aktivně zúčastnit.

14 dnů předem

V rámci pracovní schůzky organizačního týmu s účastí dalších členů, kteří projevili zájem pomoci při organizaci, je třeba doladit praktické detaily, jako:

- zajištění občerstvení
- přesné rozdělení úkolů a činností v den akce (stanoviště, pořadatel, zdravotník atd.)

1 týden předem

Týden před akcí domlouváme přesné časy dojezdu všech zúčastněných a zároveň s tím připravíme konečný časový harmonogram akce.

Předem si připravíme plánek efektivního využití prostor, kde se akce uskuteční, s vyznačením jednotlivých stanovišť, umístění technického vybavení, parkovacích míst atd. S tímto plánkem seznámíme všechny, kterých se týká. Ideálně stanovíme 2 osoby, které budou v den akce zajišťovat organizaci příchozích a přijíždějících a směřovat je na určená místa.

1 den předem

V rámci SDH proběhne poslední organizační porada, kde ověříme, že je vše potřebné nachystáno a domluvíme, jak dlouho před zahájením se organizátoři sejdou.

SAMOTNÁ REALIZACE

V den akce je třeba se sejít v dostatečném časovém předstihu z důvodu organizace na místě a zajištění posledních detailů. I když jsme přesvědčení, že vše je zajištěno, tak jak má, musíme vždy počítat s tím, že se může pokazit naprosto cokoli. Z tohoto důvodu je nutnosti organizovat akci na místě v týmu, kde má každý stanoveny přesné úkoly.

Před samotným zahájením akce, kdy už jsou všichni zúčastnění a spolupracující připraveni na svých místech, je dobré si ověřit, zda všichni vědí, co mají dělat, případně jim upřesnit nejasnosti.

Po zahájení by mělo v úvodní řeči organizátora zaznít, co je cílem akce, kdo zajišťuje její realizaci a komu patří díky za spolupráci. **Nezapomenout na sponzory!**

Připravená akce si od první minuty poběží již téměř sama, ale je dobré z organizačního týmu vyčlenit 2 osoby, které budou zajišťovat spojení a předávání informací mezi vedoucími jednotlivých stanovišť, komentátorem a dalšími zúčastněnými osobami.

Během průběhu akce hlídáme dodržení harmonogramu, počítáme přitom s drobným časovým posunem.

Po celou dobu akce musíme myslet pozitivně a neustále mít na paměti, že **návštěvníci nemají tušení, jakou my**

máme o průběhu akce představu, a oni nevidí drobné nedostatky, tak jako my.

ZHODNOCENÍ

Každou pořádanou akci je třeba zhodnotit, a to jak subjektivně, tak objektivně.

Nikdy ale akci nehodnotíme ihned po jejím skončení. Je v nás spousta vjemů a dojmů, negativních i pozitivních. Ideální je akci zhodnotit minimálně s týdenním odstupem. Ke zhodnocení by se měl sejít celý organizační tým a každý sám za sebe sdělí své postřehy. Nebojme se poskytnout si navzájem kritiku, kladnou i zápornou. Protože v tomto případě platí, že chybami se člověk učí.

Při zhodnocení akce použijeme např. články v tisku, osobní sdělení od návštěvníků akce, pořízenou fotodokumentaci atd.

ZÁVĚR

Nebojme se zapojit se do kulturního dění v naší obci. Pořádáním zábavně-vzdělávacích akcí podporujeme zájem široké veřejnosti nejen o práci hasičů, složek IZS, ale i zvyšujeme povědomí lidí o nutnosti prevence, a to je jedním z našich cílů.

Hodně úspěchů!

Tato příručka vznikla jako součást diplomové práce Preventivně výchovná činnost v rámci sboru dobrovolných hasičů Kašperské Hory. V příručce jsou zapracovány vlastní poznatky při organizaci preventivně výchovné akce a připomínky osob, které se na akci podílely.

autor: Bc. Tereza Havlová Tymichová.

Příloha E: Harmonogram akce „Bezpečně nejen v Kašperských Horách“

Příloha F: Vzory vědomostních testů

Bezpečně nejen v Kašperských Horách 24. 3. 2018

kategorie 6 – 14 let

Jméno, příjmení:

Z nabízených možností vyberte jednu správnou odpověď

1. Jednotné číslo tísňového volání je:
   A) 122
   B) 112
   C) 150

2. Jakým způsobem se nejlépe ochránit při požáru v bytě?
   A) dát si před pusu namočený kapesník, pohybovat se při zemi
   B) volat HOŘÍ a okamžitě utéct ven
   C) schovat se do skříně

3. Co patří do ohňového trojúhelníku?
   A) teplo, nehořlavá látka, vzduch
   B) dřevo, sirky, světlo
   C) dostatečná teplota, hořlavá látka, kyslík

4. Jaké jsou druhy hasicích přístrojů?:
   A) Vodní, práškový, chemický.
   B) Pěnový, sněhový, práškový
   C) Ledový, sněhový, vodní.

5. Čím určitě nehasit hořící PC?
   A) vodou
   B) dekou
   C) práškovým hasicím přístrojem

6. Mimořádná událost není:
   A) dopravní nehoda
   B) táborový oheň
   C) lavina

7. Kolik krizových stavů lze vyhlásit v České republice?
   A) 4
   B) 3
   C) 5

8. Co se používá k varování obyvatelstva před mimořádnou událostí?
    A) doporučený dopis
    B) letáky vhazované do poštovních schránek
    C) sirény

9. Kolik existuje tónů sirén?
    A) 4
    B) 3
    C) 2

10. Kam je nejlepší se ukrýt po zaznění signálu veřejná výstraha?
    A) do nejbližší budovy, ať jsem, kde jsem
    B) pouze domů
    C) do auta

11. Co rozhodně nedělat, pokud zazní signál veřejná výstraha?
    A) Okamžitě se ukrýt.
    B) Telefonovat na linku 112 a zjistit, další informace o ohrožení.
    C) Sledovat informace v TV.

12. Jaké části těla, je třeba si chránit, pokud do ovzduší unikla nebezpečná látka?
    A) oči, uši, nos, ruce
    B) hlavu, nos, ústa, trup, ruce, nohy
    C) není třeba se chránit

13. Co je evakuace?
    A) Organizované stěhování do jiného města.
    B) Organizované přemístění lidí, zvířat a věcí z ohroženého místa do bezpečí.
    C) Organizovaný odchod ze školy do divadla.

14. Co nepatří do evakuačního zavazadla?
    A) oblečení, léky, voda
    B) potraviny, voda, oblečení
    C) televize, sladkosti, hračky,

15. Jak poznáš člověka v bezvědomí?
    A) je malátný a pomalu reaguje
    B) zhroucený, nereaguje na oslovení
    C) zhroucený, reaguje na oslovení

Bezpečně nejen v Kašperských Horách 24. 3. 2018

kategorie 15+

Jméno, příjmení:

Z nabízených možností vyberte jednu správnou odpověď

1. Jednotné číslo tísňového volání je:
   A) 122
   B) 112
   C) 150

2. IZS je zkratka pro:
   A) integrovanou zdravotní službu
   B) individuální záslužnou činnost
   C) integrovaný záchranný systém

3. Základní složky IZS jsou:
   A) Sbor dobrovolných hasičů, policie ČR, záchranáři
   B) Hasičský záchranný sbor ČR, jednotky požární ochrany, zdravotnická záchranná služba, policie ČR
   C) Hasičský záchranný sbor ČR, Policie ČR, obecní úřady

4. Definujte požár:
   A) Proces, při kterém mezi sebou navzájem reagují hořlavá látka a oxidační prostředek za určité teploty.
   B) Nekontrolovatelné a nežádoucí hoření.
   C) Lidmi řízené, ohraničené hoření.

5. K hašení jakým látek lze použít vodu?
   A) zapnutá TV
   B) olej v pánvi
   C) dřevo

6. Jak zní siréna varující před mimořádnou událostí?
   A) kolísavý tón 140 s
   B) kolísavý tón 20 s
   C) rovný tón 140 s

7. Mimořádná událost je:
   A) déšť, dopravní omezení a lesní požár
   B) havárie s únikem nebezpečných látek, lesní požár a povodeň
   C) kontrolované hoření, lavina, déšť

8. Mezi krizové situace nepatří:
    A) mimořádná událost, kdy je vyhlášen nouzový stav
    B) mimořádná událost, kdy je vyhlášen stav nebezpečí
    C) jakákoli mimořádná událost

9. Jaké zásady je třeba dodržovat, když zazní varovný signál sirény?
    A) rychle se ukryjeme do budovy, zavřeme okna a dveře, zapneme TV, abychom se dozvěděli potřebné informace,
    B) okamžitě opustíme budovu a směřujeme do nejbližšího lesa nebo krytu civilní ochrany, kde vyčkáme příchodu záchranářů,
    C) rychle se přesuneme do budovy, k čemuž můžeme zastavovat i civilní vozidla, vytočíme číslo 150 a čekáme na další pokyny.

10. Co rozhodně nedělat, pokud zazní signál veřejná výstraha?
    A) Okamžitě se ukrýt.
    B) Telefonovat na linku 112 a zjistit, další informace o ohrožení.
    C) Sledovat informace v TV.

11. Evakuační zavazadlo by mělo obsahovat
    A) oblečení, léky, osobní doklady
    B) oblečení, maso, kniha
    C) televize, sladkosti, hračky,

12. Kdo nemůže nařídit evakuaci?
    A) starosta obce
    B) velitel zásahu
    C) ředitel školy

13. Jak si v případě nebezpečí úniku nebezpečné cizí látky ochráníte dýchací cesty a oči?
    A) slunečními brýlemi a přiložením ruky před ústa
    B) lyžařskými brýlemi a navlhčeným kapesníkem
    C) šátkem přes oči a ústa

14. Jaké jsou 3 základní životní funkce:
    A) trávení, polykání, vzduch
    B) vědomí, dýchání, krevní oběh
    C) vylučování, pohyb, hmat

15. S jakou frekvencí je třeba stlačovat hrudník při nepřímé srdeční masáži?
    A) 50 stlačení za minutu
    B) 120 stlačení za minutu
    C) 100 stlačení za minutu

Příloha G: Úřední dopis od pracovníka krizového řízení ORP Sušice

MĚSTO SUŠICE
kancelář starosty
krizové řízení
náměstí Svobody 138
342 01 Sušice

sušice
BRÁNA ŠUMAVY

Bc. Tereza Havlová Tymichová
preventista
Sbor dobrovolných hasičů
Kašperské Hory

VÁŠ DOPIS ZNAČKY/ZE DNE	NAŠE ZNAČKA	VYŘIZUJE/LINKA	V SUŠICI DNE
	KŘ/10/SU-2018	HUPKA/376 540 108	3. dubna 2018

Věc: Poděkování za provedení akce „Bezpečně nejen v Kašperských Horách"

vážená paní Havlová Tymichová,

dne 24. března 2018 jsem se zúčastnil jako aktivní účastník Vámi organizované akce pro veřejnost v Kašperských Horách pod názvem „Bezpečně nejen v Kašperských Horách".

Jako krizový pracovník Obce s rozšířenou působností Sušice Vám chci poděkovat za přípravu a organizaci této akce.

Po organizační stránce byla akce velmi dobře připravena. Jak časově tak i materiálně. Pro účastníky a veřejnost byly vybrány velmi dobré prostory a vytvořeno kvalitní zázemí. Oceňuji, že se povedlo aktivně zapojit početnou veřejnost do náplně dne formou soutěží pro děti i dospělé a na závěr ocenit ty nejlepší.

Nejvíce si cením výběr a zaměření jednotlivých pracovišť. Pracoviště byla hodně směřována na znalosti problematiky ochrany obyvatelstva. Jak se chovat, jak postupovat a co dělat v případě, že pro občana nastane nepředvídaná událost. V současné době je kladen velký důraz na znalosti obyvatelstva pro činnost při mimořádných událostech a krizových stavech. Potřebu připravenosti obyvatelstva navíc umocňuje i zaváděna koncepce přípravy občanů v souvislosti s obranou státu.

Proto kladně hodnotím zaměření a způsob provedení této akce a rovněž její pozitivní výsledek. Jako vedoucí jednoho z pracovišť a současně krizový orgán ORP Sušice musím konstatovat, že mě překvapil zájem nejenom dětí ale hlavně dospělých obyvatel o získání informací a jejich aktivní přístup k hledání řešení k zodpovězení otázek vědomostní soutěže.

Takových akcí pořádaných na teritoriu ORP Sušice není moc. Vaše akce patřila mezi nejlepší a bezesporu může být inspirací i pro ostatní obce.

Ještě jednou děkuji.

Ing. Jaroslav Hupka
pracovník krizového řízení a ochrany obyvatel
ORP Sušice

www.mestosusice.cz

tel.: +420 376 540 111 (ústředna)
fax: +420 376 540 112
tel.: +420 376 540 XXX (přímá linka)
e-mail: podatelna@mestosusice.cz

IČO: 00 256 129

Bankovní spojení:
Komerční banka a.s.
č. účtu 0000621351/0100

Příloha H: Článek v Kašperskohorském zpravodaji č. 4/2018

Kašperskohorské náměstí se zaplnilo hasiči

Fotogalerie k článku na straně 11

Kašperskohorské náměstí se zaplnilo hasiči

Dne 24. 3. 2018 se na náměstí v Kašperských Horách konala pod záštitou města Kašperské Hory akce Bezpečně nejen v Kašperských Horách. Cílem akce bylo seznámit návštěvníky s širokým pojmem, jakým je ochrana obyvatelstva a představení práce hasičů z jiného pohledu. V zakouřeném stanu si mohli děti i dospělí vyzkoušet, jak se chovat při požáru v domácnosti, ve stanu nouzového přežití se dozvěděli, jak je zabezpečena ochrana obyvatelstva při mimořádné události, jež postihne větší množství lidí, jak funguje distribuce plynových masek a jak k ochraně před účinky chemické havárie využít prostředky běžně se vyskytující v domácnosti. Na stanovišti Českého červeného kříže jsme si vyzkoušeli, jak účinně poskytnout první pomoc, jak provádět resuscitaci apod. Návštěvníci se také dozvěděli proč, jak a kdy houkají sirény, co nezapomenout zabalit do evakuačního zavazadla, jak je na území ORP Sušice zabezpečena ochrana obyvatelstva a krizové řízení a mnoho dalšího. Ve dvou dynamických ukázkách hasiči s použitím speciálních obleků a zařízení předvedli, jak by probíhal protichemický a protiradiační zásah včetně provádění dekontaminace. Na akci se podílely SDH okolních obcí (SDH Kašperské Hory, SDH Smí, SDH Řejštejn, SDH Hartmanice, SDH Sušice, SDH Velišovy), HZS Plzeňského kraje, ÚO Klatovy a stanice Sušice, hasiči z partnerského města Grafenau a Český červený kříž Klatovy. Všem, kdo pomohli akci realizovat, organizovat, či ji jinak podpořili, patří velké díky, stejně jako návštěvníkům, kteří se přišli nejen pobavit, ale i se dozvědět něco zajímavého. Věřím, že se akce líbila a možná napřesrok znovu na shledanou.

Tereza Hávlová

Příloha I – Článek v Klatovském deníku č. 75 z 29. března 2018

Návštěvníci se dozvěděli, jak se připravit na evakuaci

DĚTI I DOSPĚLÍ během akce vyplňovali i testy.

LIDÉ si zkusili pohyb v zakouřeném stanu. Foto: Deník/Daniela Loudová

Kašperské Hory – Náměstí v Kašperských Horách patřilo v sobotu hasičům, kteří tam připravili naučné odpoledne.

„Akce je zaměřená na ochranu obyvatelstva, krizové řízení a mimořádné situace. Je zde představena spousta záchranných složek – profesionální hasiči, dobrovolní hasiči či zástupci Českého červeného kříže. Je zde postaven stan nouzového přežití, protiplynový kontejner, stan s kouřem a mnoho techniky, kterou hasiči přivezli. Lidé během odpoledne vyplňovali test, na jehož otázky získali odpovědi při procházení jednotlivých stanovišť. Na závěr mohli získat zajímavé ceny," řekla ze pořádající kašperskohorské hasiče Tereza Havlová Tymichová.

Účelem akce bylo především seznámit návštěvníky s ochranou obyvatelstva, protože nejde o zcela propagovanou činnost. „Když se řekne hasiči, tak si většina vybaví nehody, požáry, polomy. Málo se ale ví, že hasiči spolupracují i při krizových situacích, kde je potřeba dekontaminace obyvatelstva, techniky a podobně. Je potřeba seznamovat lidi i s tím, co dělat, když nastane nenadálá situace, jak si například připravit evakuační zavazadlo, jak se připravit k evakuaci," sdělila Tymichová.

Kromě stanovišť byly během odpoledne k vidění i různé ukázky. **(dl)**